

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

79'uncu Birleşim
23 Nisan 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- ÖZEL GÜNDEM

A) 23 Nisan Görüşmeleri

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 105'inci yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanması ile günün anlam ve öneminin belirtilmesi görüşmeleri

23 Nisan 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79'uncu Birleşimini açıyorum.

Şimdi hepinizi, hep birlikte İstiklal Marşı'mızı okumak için ayağa kalkmaya davet ediyorum.

(İstiklal Marşı) (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gündemimize göre Genel Kurulun 15 Nisan 2025 tarihli 76'ncı Birleşiminde alınan karar uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 105'inci yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanmasıyla ilgili günün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla yapacağımız görüşmelere başlıyoruz.

III.- ÖZEL GÜNDEM

A) 23 Nisan Görüşmeleri

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 105'inci yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanması ile günün anlam ve öneminin belirtilmesi görüşmeleri

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bugün, milletimizin tarihimiz boyunca hür iradesiyle verdiği en anlamlı cevaplardan birini anmak ve milletin iradesine sahip çıkma kararlılığımızı yeniden hatırlamak için bir araya geldik. Türkiye Büyük Millet Meclisi, çatısı altında sadece temsil yetkisini değil yüzyılların adalet arayışını, haysiyet mücadelesini ve geleceğe dair müşterek umutlarını da sığdırmıştır. 23 Nisan, bir başlangıç olduğu kadar aynı zamanda tarihimizde önemli bir diriliştir, önemli bir dönüm noktasıdır; milletin susturulamayacağı, işgale kayıtsız kalmayacağı, yıkılmış gibi görünen bir ülkenin küllerinden yepyeni bir devlet çıkarılabileceğinin ilan edildiği gündür. 23 Nisan 1920'de açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, sıradan bir devlet dairesi ya da basit bir siyasal organizasyon değildi; o gün bu çatı altında kurulan düzen, her zaman, milletin egemenliğini ilan etme azminin yansıması olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri kimi zaman yoklukta, kimi zaman zorlukta olsalar da her daim milletin ruhunu taşıyarak konuşmuş, karar almış ve yol çizmişlerdir; her dönemde zamanın ruhuna cevap veren bir dirilikle, dirençle, milletle beraber yürüyebilmişlerdir. Burası, halk adına dar bir yönetim kadrosunun değil millî iradenin halkla birlikte karar aldığı yer olmuştur. Yüz beş yılı geride bırakan bu büyük yürüyüş bize göstermiştir ki egemenlik, sadece güçle değil meşruiyetle büyür; meşruiyetin asıl kaynağı da bizatihi milletin iradesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, devletimizin inşasında, milletimizin mefkûresinde, hukukunda ve vicdanında her zaman birleştirici bir rol oynamıştır. Kurucu Meclisimiz, silahların gölgesinde, işgallerin baskısında ama her zaman halkın duası ve cesaretiyle toparlanmayı bilmiştir.

Ulusal egemenlik, yedi düvelin gözü önünde imtihan vermiş bir milletin kendi onurunu, haysiyetini ve hürriyetini teminat altına alma çabasının da adıdır; halkın kendisini temsil eden kurumları aracılığıyla hakkını, hukukunu, emeğini ve onurunu koruyabildiği düzendir. Bugün bu çatının altında milletin iradesini temsil eden bizlere düşen görev, anayasal düzene olan inancı daha da pekiştirmek, halkın yönetime doğrudan ve eşit katılımını esas alan siyasî kültürü her alanda yaşatmaktır.

Yüz beş yıl önce bu Meclis milletimizin geleceğine yön vermek üzere toplandı. Bugün küresel gelişmelere ve toplumsal dönüşümlere baktığımızda benzer bir eşikle karşı karşıya kaldığımızı görüyoruz. Elbette zaman değişti; toplumun ihtiyaçları, talepleri

ve temsil biçimleri de çeşitlendi. Bu değişimin ışığında mevcut Anayasa'mızın ötesine geçen, zamanın ihtiyaçlarına cevap veren; sivil, demokrat, özgürlükçü ve kapsayıcı bir anayasa yapma vaktinin geldiğine inanıyorum. Anayasalar sadece bugünü düzenleyen teknik metinler değildir, aynı zamanda bir milletin ortak vicdanını, tarihsel birikimini ve gelecek tasavvurunu içeren toplumsal mutabakat zemindir. Bugünün dünyasında yönetime katılımın daha şeffaf, daha kapsayıcı ve daha çoğulcu bir çerçeveye oturtulması artık bir tercihten çok bir zorunluluktur. Meclisimizin en temel vazifelerinden biri de bu zemini yeni bir anayasal uzlaşmayla güçlendirmektir. Yeni anayasa arayışımız geleceği daha adil, daha özgürlükçü ve daha demokrat kılmak içindir. Bu süreç toplumun tüm kesimlerinin kendisini içinde hissedebileceği, çoğulcu bir millî birlik ruhuyla yürütülmelidir. Bu nedenle yeni anayasaya, yalnızca siyasal bir tercih değil ekonomik, toplumsal ve kurumsal bakımdan da bir zorunluluk olarak bakıyoruz. Meclisimizin öncülüğünde akliselim, katılımcı ve yapıcı bir sürecin kapılarını aralamayı da tarihî bir görev olarak addediyoruz.

Sayın milletvekilleri, dün Türkiye Büyük Millet Meclisinde, sizlerin oturduğunuz bu sıralarda yarının liderleri, bilim insanları, sanatçıları, sporcuları oturdular. Çocuklarımızın burada yer almaları sadece sembolik bir anlam taşıyor, onun çok ötesinde çok önemli bir anlayışın da yansımasıdır çünkü Meclisimizin geleceği ülkesinin yarınlarını düşünen, ufku açık, bilgili, fedakâr nesillerimizin omuzlarında yükselecektir. Bu sebeple evlatlarımızın fikirlerine, taleplerine, eleştirilerine ve hayallerine kulak vermek nezaket olduğu kadar milletin bir parçası olmaları hasebiyle bizler için de bir sorumluluktur.

Sayın milletvekilleri, milletlerin büyüklüğü kendi sınırlarının ötesindeki acıya da ne kadar duyarlı olduklarıyla ölçülür. Bugün Filistin'de, Doğu Türkistan'da, Sudan'da, Yemen'de ve dünyanın birçok yerinde çocuklar yalnızca haklarından değil hayattan dahi mahrum kalıyorlar. Çocukların varlığının silindiği bu coğrafyalarda insanlığın ortak vicdanı açıkçası tehdit altındadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin de farkı tam buradadır. Gazi Meclisimiz kendi çocuklarıyla birlikte tüm insanlığın çocuklarını da düşünüyor çünkü bu Meclis, aynı zamanda küresel vicdanın da yansıdığı bir yerdir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, ulusal egemenlik aynı zamanda barışın teminatıdır. 28'inci Dönem Meclisimizin en büyük gücü, halkın farklı siyasi kesimlerinin burada, bir arada, güçlü bir şekilde temsil edilmesinden kaynaklanmaktadır. Biz bu Mecliste işte, kardeşliği kalıcı kılacak uygulamaları, politikaları inşa etmekle sorumluyuz. Küresel belirsizliklerin arttığı, çatışmaların yaygınlaştığı bir dönemde Türkiye'nin terörle mücadelesi salt bir güvenlik meselesi olmaktan çoktan çıkmıştır. Örgütlerin eylemleri, yalnızca cana değil aynı zamanda toplumsal dayanışma duygusuna, adalet inancına ve ortak yaşama iradesine kastetmesi nedeniyle de yıkıcıdır. Bu çerçevede, terörsüz Türkiye, daha adil, eğitilmiş, kalkınmış, daha yüksek refaha sahip, adil paylaşımı içeren bir Türkiye demektir; aynı zamanda öfkenin değil dayanışmanın, umutsuzluğun değil ortak geleceğin hüküm sürdüğü bir Türkiye'dir. Bu ortamın gerçekleşmesinde bu Meclise tarihî sorumluluklar düşmektedir. Kardeşliğin ve millî birliğin egemen olduğu bir toplumun kurulması için hepimize düşen görev, kapsayıcı, adil ve çoğulcu bir toplumsal düzen inşa etmektir. Herkesin kendini eşit ve onurlu hissettiği bir Türkiye ve kimsenin dışlanmadığı bir toplumsal iklim, terörün beslendiği tüm zeminleri ortadan kaldıracaktır. Kalıcı huzur ve toplumsal güvenlik, adalet ve eşitlik ilkelerinin yansıtılmasıyla sağlanır. Artık bu coğrafyada terörü bir araç olarak gören hiçbir anlayışın meşruiyeti kalmamıştır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Silahların susması, örgütlerin şiddetten ilanihaye vazgeçmesi, yalnızca bir temenni değil millî becamız için hayati bir zorunluluktur. Toplumumuzun tüm kesimleri siyasi aidiyetlerini aşmak, birlikte yaşama iradesini esas alan yeni bir toplumsal mutabakatın zeminini kurmak durumundadır. Bu Parlamento bu iradeyi taşımaya muktedirdir. Terörün son bulduğu bir Türkiye'nin mümkün olduğuna yürekten inanıyor ve bu hedef doğrultusunda kararlılıkla çalışmaya devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, bugün burada dünyada yeniden şekillenen jeopolitik dengelere, yükselen otoriter eğilimlere, kutuplaşmaya ve uluslararası hukukun yok olmasına baktığımızda, Türkiye'nin yaşadığı demokratik tecrübesi çok daha anlamlı hâle geliyor. Egemenliğin halka ait olduğu bir sistem, aynı zamanda geleceğe ışık tutan bir sistemdir. Bu ışık, karanlık dönemlerde yolumuzu bulmamıza yardımcı olmuş, krizlerde pusulamız olmuş ve ayrıştırma provokasyonlarında da birliğimizi muhafaza etmemize vesile olmuştur. Bu Meclis bir devlet kurdu ve bir halkı ayağa kaldırdı. 23 Nisan, bir milletin yeniden dirildiği gündür; o gün, yetkinin halka emanet edildiği, halkın vekâletinin açıkça tecelli ettirildiği gündür. O günden bugüne Türkiye Büyük Millet Meclisi milletin iradesinin ta kendisidir. Esasında, medeniyetimizde halkın yönetime katılımı, sadece bir temenni değil yaşanmış, asırlar boyunca yaşanmış bir tecrübenin özetidir. Hacı Bektaş Veli'nin "Bir olalım, iri olalım, diri olalım." sözünden Ahi Evran'ın örgütlenme modeline, bu topraklarda halkın söz alma, fikir beyan etme ve yönetime ortak olma tecrübesi çok güçlüdür. Meclisimizin kuruluşu, işte bu kadim geleneğin çağdaş bir iz düşümüdür.

Sayın milletvekilleri, devletin gerçek gücü, belki de en çok çocuklar için nasıl bir gelecek kurduğuyla ilgilidir. Bir toplumsal düzen kendi en savunmasız bireylerini ne ölçüde koruyabiliyorsa o ölçüde medenidir. Bugün burada kutladığımız 23 Nisan ruhu, milletimizin barışa, kardeşliğe, birlikte yaşama kültürüne ne kadar derin bir bağlılık içerisinde olduğunun da göstergesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışından bugüne uzanan bu asırlık yürüyüşte, her siyasi çalkantıda, her toplumsal kırılmada milletimiz çözümün adresi olarak Meclise yönelmiş, sesini burada aramış, selamını burada vermiş, sözünü buradan duyurmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizlerin asli görevi, ortak yaşamı adil, eşit ve saygın bir zeminde korumaktır.

Değerli milletvekilleri, demokrasinin dili, öfkeden değil nezaketten beslenir. Meclis çatısı altındaki her söz, sadece muhatap olan milletvekillere değil milletin vicdanına hitap eder. Hepimize yakışan, bu bilinçle hareket etmektir. Sözümüz sertleştiğinde gönüller kapanır, kalpler kırıldığında kurallar ve kanunlar da dağılır. O yüzden, toplumsal barışın ilk adımı, burada yükselen sesin saygılı, dengeli, vicdanlı ve çoğulcu olmasını sağlamaktır. Bizler bu Mecliste yalnızca yasa yapmıyoruz, bir arada yaşamının iklimini de inşa ediyoruz. Karakterleri birbirine benzemeyen nice insanı aynı hukukun gölgesinde eşit kılmanın yolu, Meclisin tüm vatandaşlara ait olduğunu yeniden ve yeniden kanıtlamaktır.

Sayın milletvekilleri, bugün dünyanın dört bir yanında yaşanan gelişmeler bizlere tekrar gösteriyor ki toplumsal barış, ne dikte edilerek ne de sokakta filizlenerek gerçekleştirilir. Huzur ve barış iklimi bilinçli bir tercih, sabırlı bir inşa ve kalıcı bir mutabakatla mümkün olur. Bize bunu Meclis Başkan Vekilimiz, değerli arkadaşımız Sırrı Süreyya Önder vasıtasıyla yaşadığımız gerçek bir kere daha gösterdi. Sırrı Süreyya Önder kardeşimiz farklı siyasi görüşlerden insanların ortak kaygılar etrafında birbirine destek vermesinin mümkün olduğunu, toplumsal vicdanın her zaman diri kalabileceğini ve hiç şüphesiz, insan olarak kendi şahsi değerini de üzüntü verici bir haberle hepimize hatırlattı. Kendisiyle gösterilen bu dayanışma ruhu Meclisimizin taşıması gereken asil değerlerinden

biridir. Sırrı Süreyya Önder kardeşime acil şifalar diliyorum; duamız, bir an evvel sağlıklı aramıza dönmesi ve çalışmalarına başlaması yönündedir.

Bu topraklar, binlerce yıldır acıyı ve sevinci birlikte taşıyanların toprağıdır. O yüzden, Türkiye Büyük Millet Meclisi hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm vatandaşlarıyla bağ kurmaktadır. Bu bağ ne kadar güçlü olursa egemenliğimiz de o kadar sağlam olur. Millet'in Meclisi, millet'in sesi oldukça hiçbir zorluk karşısında umutsuzluğa düşmeyeceğiz. Bugün yalnızca geçmişin hatırasına değil geleceğin inşasına da sahip çıkıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin güçlenmesi millet'in birliğinin, toplumun huzurunun ve devletin itibarlı geleceğinin de teminatıdır.

Meclisler millet'in evidir. Bugün bizler buradayız, yarın başkaları bizim yerimizde olacak ama millet hep yerinde ve daima ayakta olacaktır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığında sadece bir millet'in kurtuluş ümitleri yeşermekle kalmamıştı, aynı zamanda, bir medeniyet'in yeniden ayağa kalkabileceği bir yolculuğa da başlamıştı; o yolculuk hâlen sürüyor, bizler o yolculuğun bugünkü nöbetçileriyiz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 105'inci kuruluş yıl dönümünde, o zor şartlarda, bir taraftan Millî Mücadele'yi verirken bir taraftan da ulusal kurtuluşumuzu temin etmek için en zor şartlarda mücadele eden, ardından, o günün şartları içerisinde cumhuriyetin ilkelerini, yollarını yavaş yavaş döşeyerek gerçekleştiren başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Birinci Meclis'in bütün kahramanlarını saygıyla ve şükranla yâd ediyoruz. (AK PARTİ, MHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Ayrıca, ilk Başkanından bugüne kadar gelen ve öte âleme geçen bütün Meclis Başkanlarımızı, bu Meclis sıralarında oturup millete sadakatle hizmet etmiş olan bütün milletvekillerimizi saygıyla anıyoruz. Ayrıca, cumhuriyetin bugüne gelmesinde çok büyük emekleri olan, büyük fedakârlıklarıyla hayatlarını vererek canlarından vazgeçerek vatanımızı, bayrağımızı, birliğimizi koruyan bütün şehitlerimizi de rahmetle, minnetle, şükranla yâd ediyoruz. Bir kere daha, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nızı tebrik ediyorum.

Sözlerimi bitirmeden, bugün İstanbul'da yaşadığımız, öyle görünüyor ki fevkalade kuvvetli bir deprem dolayısıyla başta İstanbul halkı olmak üzere bütün milletimize geçmiş olsun dileklerimi ifade ediyorum.

Allah bu milleti her türlü kazadan, her türlü beladan korusun. Milletimiz var olsun, cumhuriyetimiz daim olsun diyor, hepinizi selam ve sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ, MHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre Genel Kurulun çalışmalarına devam ediyoruz.

Alınan karar gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen siyasi partilerin Grup Başkanlarının onar dakika, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmayan siyasi partilerin Genel Başkanlarının ise talepleri hâlinde üçer dakika süreyle söz taleplerini karşılayacağım.

Şimdi söz sırasına göre partileri okuyorum: Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı, Sivas Milletvekili Abdullah Güler; Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı, Manisa Milletvekili Özgür Özel; Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Eş Genel Başkanı, Siirt Milletvekili Tuncer Bakırhan'ın yerine Grup Başkan Vekili, Muş Milletvekili Sezai Temelli; Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Osmaniye Milletvekili Sayın Devlet Bahçeli'nin yerine Grup Başkan Vekili Erkan Akçay; İYİ Parti Genel Başkanı, İzmir Milletvekili Müsavat Dervişoğlu, YENİ YOL Partisi Grup Başkanı, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya; Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Muhammed Ali Fatih Erbakan; Hür Dava Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu; Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Erkan Baş; Demokratik Sol Parti Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal; Saadet Partisi Genel Başkanı, Kayseri Milletvekili Mahmut Arıkan.

Şimdi, ilk söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı, Sivas Milletvekili Sayın Abdullah Güler'e aittir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI ABDULLAH GÜLER (Sivas) - Saygıdeğer Başkanım, siyasi partilerimizin çok değerli Genel Başkanları ve Grup Başkanları, değerli milletvekillerimiz; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, iki saat önce İstanbul Silivri açıklarında meydana gelen depremden dolayı öncelikli olarak İstanbullu hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Rabb'im ülkemizi her türlü felaketten, depremden, yangından, selden muhafaza eylesin inşallah. Aldığımız son bilgiler ışığında da şu ana kadar herhangi bir yıkım, herhangi bir bina hasarı ulaşmadı. Bu da en azından şimdilik bu konudaki bilgimizdir, bunu ifade etmek isterim.

Diğer yönden de -geçen hafta itibarıyla- birlikte çalıştığımız Meclis Başkan Vekilimiz Sırrı Süreyya Önder Başkanımıza da Rabb'imden acil şifalar diliyoruz. İnşallah, kendisi yakın zaman içerisinde sağlığına kavuşur ve aramıza döner diye Rabb'imize dua ediyoruz.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Sivas Milletvekili olarak sözlerime, 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'da başlayan bağımsızlık mücadelesinin en önemli karar noktası olan 4 Eylül 1920 Sivas Kongresi'ne katılan Tıbbiyeli Hikmet'in tüm dünyaya gösterdiği bir duruşla başlamak istiyorum. Tıbbiyeli Hikmet, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün odasına girmek suretiyle şöyle bir açıklamada bulunuyor: "Paşam, murahhası bulunduğum Tıbbiyeliler beni buraya istiklal davamızı başarmak yolundaki mesaiye katılmak üzere gönderdiler. Mandayı kabul edemem, eğer kabul edecek olanlar varsa bunlar her kim olursa olsun şiddetle ret ve takbih ederiz. Farzımuhal manda fikrini siz kabul ederseniz sizi de reddederiz, Mustafa Kemal' 'vatan kurtarıcısı' değil 'vatan batırıcısı' olarak adlandırır ve telin ederiz." diyor. Gazi Mustafa Kemal Atatürk tabii bu manalı açıklamalar ışığında Tıbbiyeli Hikmet'in sırtına dokunur, "Evlât, müsterih ol, biz azınlık da olsak dahi mandayı asla kabul etmeyeceğiz. Parola tektir: Ya istiklal ya ölüm!" (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bu duruş, yokluğa mahkûm edilen bir millet'in 4 Eylül 1919'da yeniden varoluş meşalesini yakarken siyasetini bağımsızlaştıran ve mücadelesini de bağımsızlaştıran bir ülkenin temellerini de atmıştı. İşte o temel üzerine yükselen mücadele, bizim bugün kuruluş yıl dönümünü kutladığımız ve üyesi olmaktan büyük onur duyduğumuz Gazi Meclisimizin teşekkülüne giden yolun en önemli duraklarından biri olmuştu. O yüzden 4 Eylül Sivas Kongresi, her türlü imkânsızlık arasında ortaya konulan bir iradeyi ve azimle birliğini, beraberliğini muhafaza eden aziz milletimizin istiklal ve bağımsızlık mücadelesini zaferle sonuçlandırmasının anlam bulduğu tarihî bir dönemeçtir. Bu dönemeçte direniş ruhu ateşlenmiş ve birlik meşalesi hiç sönmek

üzere yakılmış ve kadim tarihimizde en müstesna anlardan biri olarak kayda geçmiştir. O yüzden Gazi Meclisimizin yıl dönümünü kutlarken Sivas'ta alınan "Millî sınırlar içinde vatan bölünmez bir bütündür, parçalanamaz. Manda ve himaye asla kabul edilemez." tarihî kararıyla topyekûn bir mücadeleye dönüşmesinin önemini bir kez daha hatırlatmak istedim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün millet iradesinin tecelligâhı, bağımsızlık mücadelemizin karargâhı Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 105'inci yılını, yaşını idrak etmenin gururunu yaşıyoruz. Yüz beş yıl önce bu millet sömürge zincirlerini kırmış, manda ve himaye dayatmalarını elinin tersiyle itmiş, istiklal ve hürriyet aşkıyla ayağa kalkmıştır. 23 Nisan 1920 yalnızca bir açılış tarihinden ibaret değildir. Bu kutlu tarih, iradesini hiçbir güce teslim etmeyen bir milletin yeniden dirilişinin miladıdır. Bu yüce çatının altında toplanan ilk mebuslar, emperyalizme karşı milletin topyekûn başlattığı direnişin temsilcileri olmuşlardır. İşte bu müstesna mekânda görev yapmanın sorumluluğu bu sebeple oldukça ağır ve aynı anlamda da çok kıymetlidir. Bugün bizler onların emanetini taşıyan birer nefer olarak aynı ruhla, aynı sadakatle ve azimle çalışmaya devam ediyoruz çünkü biz, bu Meclisi sadece bir karar alma organı ya da farklı fikirlerin rekabet sahası olarak değil bir milletin onuru, haysiyeti ve vicdanı olarak da görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan sadece mazinin hatırlanışı değil istikbalin inşası ve bu toprakların istiklal haykırışıdır. Bugün hedefimiz, değerlerimizle istikamet çizdiğimiz mefkûremiz, yüz beş yıl önce olduğu gibi adaletin hâkim olduğu, istikrarın tesis edildiği, insanlık onurunun çiğnenmediği, mazlumun gözyaşı dökmediği, kimsenin kendisini öteki hissetmediği, huzur ve barışın hâkim olduğu bir dünyadır.

Bugün 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutlamanın sevincini yaşarken bir yandan da dünyanın dört bir yanında masum çocuklarımızın çektiği acıları yüreğimizde derin bir sızıyla da hatırlıyoruz. Bayramımız özgürlük, umut ve geleceğin teminatı olan çocuklarımızın gözlerindeki parlıltıyı simgelerken bazı topraklarda ise çocukların yaşamları bombaların gölgesinde, kırılganlık ve korkunun izleriyle örülüyor. Maalesef, Gazze'de ve Filistin'de ve dünyanın diğer alanlarında acımasız saldırılar sadece bir coğrafyanın değil tüm insanlığın kalbini yaralamaktadır. Terör devleti İsrail'in uyguladığı sert müdahaleler sonucunda on binlerce çocuğumuz hayatını kaybetme tehlikesiyle şu anda yüz yüze. Binlerce çocuğun umut dolu geleceği; yıkılmış okullar, enkaz hâline gelmiş evler ve yerle bir olmuş hayaller arasında kaybolmaktadır. Bu acı tablo sadece bir ülkenin ya da bölgenin değil bizlerin ortak kaderidir. O ürkek yüreklerin, umut arayan ellerin insanlık vicdanına verdiği acı hepimiz için ders niteliğindedir. Merhamet, bizim medeniyetimizin ve insanlık onurumuzun aynasıdır. 23 Nisanın anlamı, sadece kendi çocuklarımız için değil, düzenlenen bu kutlama aynı zamanda tüm dünya çocuklarının özgür ve barış dolu bir yaşam hakkına sahip olmasını da savunmaktır. Bugün bayram sevincimizi paylaşırken bir yandan da terör devleti İsrail'in uyguladığı zulmün yarattığı yıkımı, acıyı ve adaletsizliği de gözler önüne sermek hepimizin müşterek sorumluluğudur. Bu vesileyle, yok olan hayatların arkasındaki gerçek hikâyeleri unutmamak ve sesimizi tüm mazlum çocukların yanında yükseltmek en büyük vazifemizdir. Bugünün coşkusunu ve sevincini, umudun, barışın ve kardeşliğin sembolü hâline getirmek, yalnızca kendi çocuklarımız için değil zulümle mücadele eden tüm masumların hakkını da korumak içindir. Çocuklarımızın geleceği için adalet ve özgürlük mücadelesinde her birimizin ortak sesi, bu zulmün son bulması adına bir umut, bir çiğlik olmalıdır. Onların sevinci bizim için sevinçtir, onların acısı ise ortak bir yara olarak yüreklerimizde yer bulmaktadır. Bu yolda vizyonumuzu ve fikirlerimizi emanet ettiğimiz en kıymetli mirasımız, geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızdır. Evlatlarımızın güvenli, adil ve huzurlu bir dünyada yaşaması için bizlere düşen görev, daha fazla çalışmak, daha fazla üretmek, daha fazla adalet, daha fazla vicdan tesis etmektir. Çocuklarımızın hayalleriyle aramıza beton duvarlar ören savaşlara, yoksulluğa, cehalete ve adaletsizliğe karşı mücadelemizi ilk günkü azim ve kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz.

Ne yazık ki bugün bayram sevincimizi yüreğimizin bir yanı buruk şekilde yaşıyoruz çünkü Gazze'de, Filistin'de, Yemen'de çocuklar hâlâ bombaların gölgesinde yaşıyor; hâlâ açlıkla, yoksullukla, korkuyla imtihan ediliyor; hâlâ barbarlıkla, işgalle ve zalimlikle mücadele ediyorlar. Dünyanın neresinde olursa olsun insanların zalimlikle mücadele verdiği her meydanda vicdan ve merhametten yana saf tutmalıyız. Bu sebeple, biz, sadece kendi çocuklarımız için değil tüm insanlık için adaletin sesi, merhametin vicdanı, kardeşliğin bayraktarı olmakla da mükellefiz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu kutlu günde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın BM Genel Kurulunda tüm dünyaya haykırdığı gibi dünya 5'ten büyüktür ve daha adil bir dünya mümkündür diyerek dünyanın neresinde bir zulüm varsa mazlumların sesi olmaya devam edeceğimizi bir kez daha vurguluyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Mazlumun gözyaşına kayıtsız kalan değil onun yarasına merhem olan bir Meclisin fertleri olarak bu tarihî mirasa sadakatle sahip çıkmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Bu vesileyle, Gazi Meclisimizin ilk Başkanı, istiklal mücadelemizin Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, Birinci Meclisin kahraman üyelerini, aziz şehitlerimizi ve tüm gazilerimizi rahmetle, minnetle ve dualarla yâd ediyorum. 105'inci yaşını kutladığımız Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında bu aziz milletin ortak iradesi ve vicdanı olarak nice hayırlı kararlara imza atmayı Rabb'imden niyaz ediyorum.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın tüm dünya çocuklarına barış, huzur ve umut getirmesini diliyor; Genel Kurulumuzu, aziz milletimizi ve evlatlarımızı en kalbî duygularımla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Güler.

Şimdi söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Başkan, Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel'e aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından ayakta alkışlar)

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli yurttaşlarımız; 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nızı kutluyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün İstanbul'da Marmara Denizi açıklarında yaşanan depremlerin etkilerini dikkatle takip ediyoruz. Hâlâ artçıları süren depremlerden etkilenen tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyorum. İstanbul'daki tüm belediyelerimiz teyakkuz hâlinde, gereken tüm çalışmalar yürütülmektedir. Belediyelerimiz, devletin tüm kurumlarıyla tam bir iş birliğine ve atılacak adımlar konusunda katkı vermeye, tüm ekipleriyle ve tüm birimleriyle hazır durumdadır. Daha önce de defalarca ifade ettiğim gibi, bilim

insanlarının uyarılarını dikkate alarak devletin tüm kurumlarıyla İstanbul'daki deprem tehlikesine karşı gereken önlemler bir an önce seferberlik hâlinde alınmalıdır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak üzerimize düşen tüm sorumlulukları alıyoruz; afet yönetimindeki yetkili kurumlarla koordinasyon içinde tüm destekleri vermeye de hazırız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam yüz beş yıl önceydi; bu yüce çatı, dört tarafı işgal altında olan bir vatanda kurtuluşa yürekten inanmış 115 temsilcinin katılımıyla açıldı. Millet, 23 Nisan 1920 sabahına kolay uyanmadı, sonrası da kolay olmadı. Bu millet, Kurtuluş Savaşı'nı kazanıp cumhuriyeti kurana kadar çok ağır bedeller ödedi. Mustafa Kemal Paşa millete güvendi, millet de ona yoldaşlık etti. Yıllar süren mücadelenin sonunda, milletin istikbalini yine milletin azim ve kararı kurtardı. O azmi gösterenler arasında Türk'üyle, Kürt'üyle, Alevi'siyle, Sünni'siyle Anadolu ve Rumeli'nin tüm renkleri vardı. Bugün de bu Meclisi kıymetli kılan gerçeklik de budur. Buradan bir kez daha, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Millî Mücadele şehitlerimizi ve Birinci Meclisin kahraman üyelerini minnet ve rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu Mecliste görev yapan sizler, demokrasiye inanmış kahraman kadroların bugünkü temsilcilerisiniz. Ülkemiz ne zaman demokrasiye sarılmışsa hızla büyümüş, gelişmiş; ne zaman demokrasiden uzaklaşmışsa hep geriye gitmiştir. Bu millet çok acılar çekmiş, çok kara kışlar görmüştür. Demokrasimiz yıllar içinde pek çok antidemokratik girişimle kesintiye uğratılmıştır ancak millet her seferinde iradesine sahip çıkmıştır. Bu aziz millet, er ya da geç hiçbir darbeye teslim olmamış, onun dayattığı istikamete tenezzül etmemiştir.

2025 yılında artık darbe ve vesayet dönemleri geride kaldı diye düşünürken ne yazık ki demokrasimiz yeni bir sınamayla karşı karşıyadır. 19 Mart günü, dünyanın en büyük metropollerinden biri olan, üç imparatorluğa başkentlik yapmış, göz bebeğimiz İstanbul'a beş yıl hizmet eden; daha bir yıl önce yapılan seçimlerde her 2 kişiden 1'inin oyunu alarak yeniden seçilen Belediye Başkanına ve son seçimlerin 1'inci partisinin Cumhurbaşkanı adayına yönelik bir darbe planı devreye konulmuştur. Bir mübarek ramazan gününde, iftar saatlerinde Ekrem Başkanımızın otuz bir yıllık diploması hukuksuzca iptal edilmiştir; takip eden ilk sahur vaktinde evi yüzlerce polisle basılmıştır. Seçimle gelen bir iktidar seçimle gideceğini anladığında milletin seçme hakkını elinden almaya yeltenmiştir. Darbe bu kez postalla değil cübbeyle gelmiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Darbeciler bu güzel ülkenin geleceğine ne yaptıklarını göremezken millet ise muazzam bir feraset göstermiştir. Bu kahraman millet darbeyi sokaklarda, meydanlarda püskürtmüştür ancak hâlâ karşımızda, iki yüz yıllık demokrasi mücadelesinden gelen bu milletin üzerinde bir vesayet rejimi kurmak isteyenler vardır. Unutulmasın ki bu millet vesayetçinin postal giyenine de kravat takanına da geçit vermemiş, bundan sonra da vermeyecektir. (CHP sıralarından alkışlar) Darbecilerin hedefi topyekûn demokratik siyaseti tasfiye etmektir, her zaman böyle olmuştur; artık toplumun desteğini alamayanların tek amacı milletin rızasına ihtiyaç duymayacakları yeni bir düzen kurmaktır. Bu ülkede devletin kapılarını millete kapatanlar, gelir kapısını, adalet kapısını millete kapatıp sadece kendilerine açık tutanlar şimdi de sandığı ortadan kaldırmak istemektedirler. 19 Martta milyonların neden ayağa kalktığını anlamayanlara söylüyorum: Millet üzerine kapanan kapıları açmak için, yetkilerini kimseyle paylaşmamak için, egemenliğin kayıtsız şartsız kendisine ait olduğunu hatırlatmak için ayakta. (CHP sıralarından alkışlar) Bazıları sanıyor ki darbe sadece muhalefeti ilgilendiriyor, sadece bizler değil, örneğin, AK PARTİ siyaseti de tehdit altındadır. İşte, o yüzden, bu, bir iktidar mücadelesi değil "Demokraside mi kalacağız, yoksa otokrasiye mi geçeceğiz?" sorusunun mücadelesidir. Bu darbe sizlere, oturduğunuz koltuklara, bu Meclise bugün sizi seçen, yarın ise başkasını seçecek olan halkın iradesine kastetmektedir. Bugün bu darbeye destek verenler, destek vermese de susanlar bilhassa kendi varlıklarını inkâr içindedir.

Darbeler doğası gereği iktidara yapılır ve o sırada döner herkes muhalefete, muhalefetin gözünün içine bakar. Bugün bu darbe son seçimin galibine, geleceğin iktidarına yapılmaktadır ve AK PARTİ'liler bu kez bu darbe girişiminde muhalefettedir. 15 Temmuzda muhalefetteki Cumhuriyet Halk Partisi darbeyi kimin yaptığına, kime yaptığına bakmadan demokrasiyi savunmuştur. Ben ve arkadaşlarım kapalı Meclisi açtırmış, bu kürsüden o darbeye en net tavırla direnmıştik. Peki, AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisinin o gün geçtiği sınavdan bugün geçecek midir? Bu soru AK PARTİ'nin de millet nezdindeki varlık meselesidir. 15 Temmuzdan sonra, o gece Mecliste bulunmayan AK PARTİ'li değerli milletvekilleri, bakanlar, yöneticiler burada uzun bir kuyruk oluşturmuşlar, grubumuza teşekkür etmişler "Tebrik ederiz, gerçekten tarih yazdınız." demişlerdir. Bu kez tarih yazma sırası sizdedir. Siz bu tarihi yazarsanız belki yine ilk seçimi kaybedebilirsiniz ama tarihe demokrat olarak geçeceksiniz. Siyasette iktidardan düşünce yok olan değil, saygı duyulan ve yeniden iktidar alternatifi olabilen bir partiye dönüşeceksiniz. Kendi varlığınızı inkâr etmeyin. Tarihini bu kritik dönemecinde doğru tarafta durmanın onurunu yaşayın, mahcubiyetiyle sonradan kahrolmayın.

Bugün Meclisimizin yetkileri törpülenmiş, itibarı zedelenmiştir. Devlet kuran bir parlamentodan seçilmiş milletvekili Can Atalay'ı koruyamayan, yemine çağırın ama bırakmayanlara teslim olan, komisyona seçen ama kararına kafa tutulan bir parlamentoya gelinmiş olması Meclisimizin düşürüldüğü aczin en önemli kanıtıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Ancak kimse bu Meclisin hukukuyla daha fazla oynamamalıdır. Anayasa Mahkemesinin hepimizi, her kurumu bağlayan kararı Parlamentoda okunmuş, hak yerini bulmuştur. Can Atalay serbest kalmalı, görevinin başına dönmelidir.

Öyle bir durumdayız ki zaten zorda olan ekonomimiz resmen çökertiliyor, milletimiz her gün daha da fakirleşiyor, ucuz et ve yumurta kuyruklarının sonu görünmüyor, Türkiye'nin dünyadaki itibarı yerle bir ediliyor. Orta Doğu yangın yeriye, Türkiye en güçlü olması gereken dönemdeyken nasıl oluyor da ülkemiz bu kadar zayıflatılabilir? Soruyorum: Birliğimize sıkılan bu kurşunun kime hizmet ettiğini düşünüyorsunuz? Sırf bir kişinin adaylığından korkulduğu için bu milletin ekmeği küçülüyor, huzuru bozuluyor. Eğri oturalım ama doğru konuşalım; otuz beş gün geçti, Ekrem Başkanımız ve arkadaşlarımızın hakkında tek bir suç ispat edilemedi, iddianame hâlâ ortada yok. Baskıyla, tehditle yalancı tanıklar yaratılmaya çalışılıyor. Talimatlı televizyon ekranlarında Başkanımızın ve diğer arkadaşlarımızın haysiyetiyle, ailelerinin onuruyla oynanıyor. Açık çağrı yaptım, yine yapıyorum: Bizim alınımız ak, başımız dik; eğer bu iftiraları atanlar kendilerine güveniyorlarsa, hodri meydan, gelin, duruşmayı TRT'den canlı yayınlayalım, bu millet görsün kim güçlü, kim haklı, kim itirafçı, kim iftiracı? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başkan, buyurun, devam edin.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Sayın Erdoğan, 19 Marttan sonra "Bir ay geçsin, insan içine çıkamayacaklar." diyordu. Bugün tam otuz beş gün oldu, ben buradayım. Ben

Saraçhane'de, Maltepe'de, Samsun'da, Yozgat'ta arkadaşlarımla birlikte, milyonlarla birlikteyim. Peki, siz neredesiniz? Siz bu darbenin neresindesiniz, nerede duruyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Erdoğan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanırken bugün Ekrem Başkanımıza yöneltilen suçlamaların tamamıyla ve fazlasıyla muhatap oldu. Terörle, çete kurmakla, yolsuzlukla suçlandı ama kapısına bir gün polis dayanmadı, asla gözaltına alınmadı, bir gün tutuklu yargılanmadı. Şimdi, size yapılmayan bu zulmü siyasi rakiplerinize nasıl yapılabiliyorsunuz? Geçmişte mücadele ettiğiniz her şeye dönüşmekten nasıl hicap duymuyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özel, son bir dakikanız.

Buyurun.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Bu millet karar verdi, sizi yirmi üç yıl iktidar yaptı; karar verdi, Başbakan yaptı, Cumhurbaşkanı yaptı; sonra bir karar daha verdi, partimizi 1'inci parti yaptı. Bizim kırk yedi yıl demokrasiye duyduğumuz saygıyı, millet sizden bir sonraki seçim takviminin başlayacağı kırk yedi ay sonrasına kadar görmek, sizi yenilgiyle sınamak istedi çünkü bir kişinin, bir kadronun, bir partinin demokratlığı seçimi kazanınca değil, seçimi kaybedince ne yaptığıyla belli olur ama siz demokrasiye saygı duyarak kırk yedi gün bile geçiremediniz, siz yenilginin sınavından maalesef geçemediniz.

Milletimize sesleniyorum: Sırtını millete yaslamayan her girişimin sonu hüsrana olmuştur, 19 Mart darbesinin de darbecilerinin de sonu farklı olmayacaktır. Şimdi, milletimize sesleniyorum: Kimse merak etmesin, sandıkla geldiler, sandıkla giderler. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - 19 Mart darbesinin ve darbecilerinin de sonu kaçınılmaz olarak hüsrandır. Şimdi, sizden yetki alanlar "Seçimle geldim ama seçimle gitmem." diyorlar. Kimse merak etmesin, sandıkla geldiler, sandıkla gidecekler, geldikleri gibi gidecekler. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi tarihin şöyle bir dönüm noktasındayız: Dün işgale gelenlere kırmızı halılar serenenler vardı, bugün darbe yapmak için yurt dışından icazet alanlar var. Dün ihanet ettiği halktan korkup İngiliz zırhlısıyla kaçanlar vardı, bugün millet iradesinden korkup sandıktan kaçanlar var. (CHP sıralarından alkışlar) Dün bu vatan için yedi düvele karşı direnenler vardı, bugün darbecilere karşı direnen milyonlar var. O milyonların sesi tektir: Egemenlik millettir, egemenlik millettir, egemenlik millettir!

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi söz sırası, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Genel Başkanı, Siirt Milletvekili Sayın Tuncer Bakırhan'ın yerine Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli'ye aittir.

Buyurun Sayın Temelli. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ GRUBU BAŞKAN VEKİLİ SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, Sayın Eş Genel Başkanlar, Sayın Başkanlar, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, iki saat önce Marmara Denizi merkezli büyük bir deprem yaşandı. İstanbul ve çevre illerdeki tüm halklarımıza geçmiş olsun dileklerimi ben de iletmek istiyorum. Bizim de tüm belediyelerimiz ilk andan itibaren hazırlığını yaptı, İstanbul belediyelerinden bir çağrı gelirse hemen yardıma hazır dırlar, bunu da buradan belirtmek istiyorum.

Tabii, sözlerime sevgili Başkanımız Sırrı Süreyya Önder'e bir kez daha bir geçmiş olsun dileğiyle başlamak istiyorum.

En son İmralı'ya giden Pervin Başkan İmralı'dan geldiğinde Sayın Öcalan'ın şöyle bir mesajını getirdi: "Büyük barış çabasını topluma yansıtan, toplumsal ön yargıları şahsında kırabilen biridir." Evet, sevgili Sırrı Süreyya Önder bu ön yargılarla mücadele ederek bugünlere kadar yaşadı, şu anda da hasta yatağında direniyor ve bizlere de "Aslında bu ön yargılarla mücadele etmektir." mesajını bir kez daha oradan veriyor.

Evet, bu hastalığı döneminde gelen, arayan, geçmiş olsun dileklerinde bulunan herkese de bu vesileyle bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

23 Nisan vesilesiyle toplandık, Meclisin bir özel günü ama yine geçmişle bugünle eksikli toplandık çünkü bu ülkede siyasi tutsaklık var. Bir ülkede siyasi tutsaklık varsa o Meclis eksik toplanmıştır. Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, Leyla Güven, Can Atalay şahsında tüm siyasi tutsaklara da buradan selamlarımı yolluyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Umarım bir daha eksikli toplanmayız.

Ve tabii, "23 Nisan" deyince çocuklara da selamlarımı yollamak istiyorum ama önce anacağımız çocuklar var, maalesef onlar bu 23 Nisanı da göremediler. Ceylan Önkol'u, Uğur Kaymaz'ı, Berkin Elvan'ı, Oğuz Arda'yı, Narin Güran'ı, Rabia Naz Vatan'ı, Sıla bebeği ve Ahmet Minguzzi'yi anmak istiyorum. Ne acıdır ki anıyoruz, aramızda yoklar ama bize düşen çocukları yaşatmaktır, çocuklara barış dolu bir geleceği var etmek, inşa etmektir. Evet, tüm çocukların da bayramı kutlu olsun.

23 Nisan 1920'yi konuşmadan önce bir yüz elli yıl geriye gitmek lazım, 23 Aralık 1876'ya gitmek lazım. Öyle ya da böyle, iyi ya da kötü yüz elli yıllık bir Parlamento geleneği olan bir ülkede, bir coğrafyada yaşıyoruz. Evet, Birinci Meclis Meşrutiyet Dönemi'nin Meclisi, sonra 1908'i hatırlamak lazım, yine bu coğrafyanın İkinci Meclisi ama 1920'yi bunlardan ayıran özellikler var. Her 3 Meclisin de çok önemli bir ortak özelliği var; o da o Meclisi oluşturan temsiliyetlere bakmaktan geçiyor. Kimler var? Türkler, Kürtler, Araplar, Lazlar, Ulahlar, Arnavutlar, Boşnaklar, Rumlar, Ermeniler, Bulgarlar, Yahudiler var. Yani bu 3 Meclisin de ortak özelliği çoğulculuğudur, bu coğrafyanın çoğulculuğunu oraya yansıtabilmiş olmasıdır. Evet, 1920 Meclisi de böyle bir Meclistir; özellikle gönül bağıyla bin yıllık tarihine sahip çıkan kadim halkların var ettiği bir Meclistir ve o Meclis çok doğal olarak bu ülkeyi cumhuriyete taşımıştır. O irade maalesef bu cumhuriyeti demokratikleştirememiştir. Neden? Çünkü o Meclis bir 1921 Anayasası yaptığında demokratik toplum iradesinin belki de nüvelerini bulabileceğimiz nahiyelere kadar bir düzenlemeyi, bir özerklik anlayışını içinde barındırırken 1927'de bütün bu çoğulculuğu yok sayan bir anlayışın hâkim olduğu bir tarih başlamıştır. İşte, o günden bugüne yaşadığımız birçok sorunun altında, cumhuriyetin demokratikleşememe meselesinin altında tam da bu kopuş yatmaktadır.

Şimdi, bugün dönüp baktığımızda, cumhuriyet tarihine baktığımızda, umumi müfettişliklere, şark ıslahat planlarına, OHAL'lere, darbelere, bütün bunlara baktığımızda esas ızdırabın tam da 1918-1924 aralığında yaşanan gerçeklik ve sonrasında yaşanan hakikat arasındaki kopuşta saklı olduğunu görürüz. Evet, maalesef, kuvvetler ayrılığının gücünü kullanmak yerine devlet Meclis ilişkisinde devletin vesayetinin, bürokrasinin vesayetinin gölgesinde kalan Meclis, ülkenin demokratikleşmesini bir türlü sağlayamamıştır. Meclis ve toplum ilişkisi hep kopuk kalmıştır.

Bakin, bunca tarihten sonra, yakınlarda bir 27 Şubat açıklaması geldi, tarihî bir çağrı geldi İmralı'dan. O çağrıda çok önemli vurgular vardı. Bunlardan birincisi "Demokratik toplum ihtiyacı kaçınılmazdır." diyordu. Evet, neden demokratikleştirilemedik? Neden demokrasiyi var edemedik? Çünkü demokratik toplum ihtiyacının ne denli önemli bir ihtiyaç olduğunu hep ıskaladığımız için. Yine o çağrıda diyordu ki: "Demokratik siyaset kanalları açılmalıdır." O siyaset kanallarını açmak yerine biz tıkdadık. İşte, biraz önce siyasi tutsaklıklardan bahsettim. Yine "2'nci yüzyıl mutlaka demokrasiyle taçlandırılmalıdır." diyordu. Evet, ihtiyacımız olan işte o demokrasidir. "Demokrasi dışı da bir yol yok." diyordu. Evet, bizim başka yolumuz yoktur. Evet, bu çoğulcu toplum kendine uygun bir şekilde bir araya gelerek o demokratik cumhuriyeti mutlaka var etmelidir, mutlaka inşa etmelidir. Nelerimiz eksikti? Mesela, eksik vatandaşlığın artık son bulması gerekiyor. Fırat'ın batısındaki vatandaşlık ile Fırat'ın doğusundaki vatandaşlık arasındaki eksiklik kabul edilemez. Artık bu ülke anayasadan konuşacaksa eşit yurttaşlık temelinde bir anayasadan mutlaka konuşmalıdır. Süreklileşmiş tahakküm ilişkilerinden kurtulmamız gerekiyor yani artık bu ülkede seçilmişlerin iradesi tanınmak zorundadır. Seçilmişlerin iradesini yok sayan bir kayyumcu anlayıştan mutlaka kurtulmamız gerekiyor, sürekli ve kapsamlı mahrumiyetten kurtulmamız gerekiyor. Evet, bugün dönüp baktığımızda, bölgede yaşanan yoksulluğa baktığımızda ve bu ülkede yaşanan yoksulluktan bölgenin payına düşene baktığımızda aslında ne denli adaletsiz bir toplumda yaşadığımızı görüyoruz. Bu topluma adalet lazım, bu topluma eşitlik lazım, bu topluma velhasıl demokrasi lazım. Bunun için bunun en önemli adresi, biricik adresi işte Meclistir; işte burasıdır, bu mekândır. Bu mekân öncü olmak zorundadır, Meclis öncü olmak zorundadır. Tüm bu konuştuğumuz meseleleri halledebilmemizin yegâne yolu buradan geçmektedir; bir demokratik uzlaşmayı var etmekten geçmektedir. Burada bulunan bütün bu temsiliyet -ki neredeyse toplumun büyük bir kesimini temsil etmektedir- aslında bu sorumlulukla hareket ederek, o demokratik uzlaşma zemininde o müzakereleri yaratarak cumhuriyetin demokratikleşmesi için adımlar atmak zorundadır. Geçmişten çıkartacağımız çok ders vardır. Evet ama bu geçmişten çıkartılan dersler kadar biriktirdiğimiz deneyimler de vardır. Bugün bu konuda birçok kesimin, toplumun da birçok kesiminin aslında artık barış istediği bir gerçekliktir. Evet, toplum barışa hasrettir. Bu barışı var etmenin yolu kaçınılmaz olarak bizim sorumluluğumuzdadır. Bunu mutlaka hayata geçirmek için gereken bütün çabayı göstereceğimizi ilk günden bugüne kadar dile getirdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda DEM PARTİ olarak almış olduğumuz sorumluluk gereği biz barış ve demokratik toplum çağrısına sahip çıkıyoruz. Bunun gereklerini yapmak üzere bütün toplumu demokrasi zemininde buluşturmak için çabamızı ortaya koyuyoruz, bugünden sonra da kuşkusuz böyle olmaya devam edecektir. Şimdi, çağrımız herkesedir, bütün kesimleredir. Bu Meclisten başlayarak tüm toplumun bir müzakere zemininde buluşmasını sağlamak, yeni bir toplumsal mutabakatı var etmek ve yolu buradan açmak artık bir gereklilik olarak önümüzde durmaktadır. Evet -meşhur laftır- bir düşünürün söylediği gibi: "Sessiz hakikate zehir bulaşır." O yüzden konuşmalıyız, o yüzden diyaloglar kurmalıyız, o yüzden hakikatin sesini yükseltmeliyiz; o hakikatin etrafında buluşmamıza engel olacak hiçbir şey yoktur, mutlaka bunu başarabiliriz. Önümüzdeki süreç tam da bunu gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin Sayın Temelli.

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ SEZAI TEMELLİ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu önümüzdeki süreçte katedeceğimiz yol büyük önem taşımaktadır. Çatışmalar dursun, şiddet dursun, silahlar sussun, silahlar bırakılsın; hep bunları söylüyoruz ama şunu da söylemeliyiz: Silahları var eden nedenlerden mutlaka kurtulmalıyız. Salt silahları susturmak değil, ülkeyi demokratikleştirmek istiyorsak silahların susması kadar, o silahları hayata geçiren nedenlerden mutlaka hep birlikte kurtulmalıyız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Temelli.

Şimdi söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Osmaniye Milletvekili Sayın Devlet Bahçeli'nin yerine Grup Başkan Vekili, Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay'a aittir.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluş yıl dönümü münasebetiyle toplandığımız bu kutlu günde aziz milletimizi ve muhterem heyetinizi Milliyetçi Hareket Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Yüz beş yıl önce bugün, Ankara'nın bağrında, milletimizin muhteşem ve muhkem iradesinin tecelli ettiği bu kutsal çatı altında tarih yeniden yazıldı. Hacı Bayram Camisi'ndeki cuma namazından sonra dualarla açılan, milletin kalbinden doğan Meclisimiz sadece bir yasama meclisi değil, Kurtuluş Savaşı'nın ve Millî Mücadele'nin yönetim merkezi olmuştur.

Yüz beş yıl önce aziz vatanımız müstevli devletler tarafından işgal edilmiş, ordumuz dağıtılmış, silahları elinden alınmış ve ekonomimiz çöktürülmüştü. Türk milleti öz vatanında boğulmak isteniyordu.

23 Nisan 1920, Amasya Genelgesi'ndeki "Vatanın bütünlüğü ve milletin istiklali tehlikededir. Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." beyanının teşkilatlanmasıdır; Erzurum Kongresi'nden yükselen "Manda ve himaye kabul edilemez." manifestosudur; Balıkesir'de, Nazilli'de, Alaşehir'de birer birer şaha kalkan Kuvayimilliyeye meşalesinin çelikleşip zafer müjdecisi olduğu gündür; 4 Eylül'de Sivas Kongresi'nde ilan edilen "Millî sınırlar içinde vatan bölünmez bir bütündür. Millî gücü etkin, millî egemenliği hâkim kılmak şarttır." inancının Ankara'da, bu Mecliste irade bulmuş hâlidir.

Değerli milletvekilleri, milletimiz, bu Mecliste Atatürk'ün sözcülüğünde tarihimize altın harflerle kazınan şu beyanı haykırmıştır: "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." Aziz Atatürk millî egemenlik düşüncesini şu ilkeye dayandırmıştır: "Millî Mücadele ve savaş ancak milletle beraber kazanılır." Bu esaslı ilke millete dayanan, meşruiyetini ve gücünü millettten alan bir

mücadelenin en zor şartlarda dahi bir millî uzlaşma ve kararlılıkla sürdürüleceğine işaret etmektedir. İşte, bu ittifak ve uzlaşma zemini Büyük Millet Meclisinde vücuda gelmiş, Millî Mücadele böyle kazanılmıştır.

Ancak tarihin her safhasında milletimizin karşısına çıkan teslimiyetçi zihniyet Kurtuluş Savaşı devrinde de farklı yüzlerle ortaya çıkmış, kimileri mandacılığı bir kurtuluş ümidi telakki etmiş, kimileri işgal kuvvetlerinin himayesine sığınarak siyaset yürütmeyi marifet saymıştır. Bunlar "Bizi İngiliz veya Amerikan mandası kurtarır." diyorlardı, bugün o zihniyet farklı kisvelerle, farklı cümlelerle yeniden boy göstermektedir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Günümüzde hâlâ İngiliz muhiplerinin izinden gidenlere aziz Atatürk'ün irfan dolu hitabıyla sesleniyorum: "Hangi istiklal vardır ki yabancıların nasihatleriyle, yabancıların planlarıyla yükelebilsin." (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, ülke yönetiminde istikrarın ve güçlü olmanın en önemli gereklerinden biri de iç cephemizin kuvvetli olmasıdır. Türk milletinin ayrışıp ihtilafa düştüğü dönemlerde ülkemiz beka tehlikesine düşmüş, yabancı güçlerin işgaline uğramıştır.

Falih Rıfki Atay "Batış Yılları" isimli eserinde 1900'li yılların ilk on sekiz yılını şöyle tasvir eder: "Sevgili Türkiye'mizin hayati meselelerinin siyasi kör dövüşleri içinde unutulduğu talihsiz bir devirdir."

Aziz Atatürk iç cephenin önemini Nutuk'ta şöyle anlatıyor: "Temel olan iç cephe. Bu cephe bütün ülkenin, bütün ulusun meydana getirdiği cephe. Önemli olan, ülkeyi temelinden yıkan, ulusu tutsak ettiren iç cephenin düşmesidir. Bu gerçeği bizden daha çok bilen düşmanlar bu cephemizi yıkmak için yüzyıllarca çalışmışlar ve çalışmaktadırlar."

Bugün Nutuk'u hiç okumadığı ve anlamadığı anlaşılanlar iç cepheyi zayıflatma pahasına sokak çağrıları yapmakta, devletle milleti karşı karşıya getirmeye çalışmaktadırlar. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Meclisimiz, düşman Ankara'ya 100 kilometre mesafeye geldiğinde dahi Millî Mücadele'ye karşı çıkan iç isyanlarla uğraşmıştır. 40'a yakın iç isyan iç cephemizi hedef alarak Millî Mücadele'yi yıpratmak istiyordu. Bu isyanların tamamı Damat Ferit Hükûmeti ile işgalci devletlerin iş birliğiyle kışkırtılıyordu. Atatürk'ün Nutuk'unun neredeyse yarısı bu iç isyanlarla mücadelelerin anlatımıdır.

Bugün ne hazindir ki sokakları siyasal baskı aracı sayan, meşru yolları terk edip milletin huzurunu zedeleyen bazı çevreler, demokrasiyi ve siyaseti kaos ve kargaşayla karıştırmaktadır. Bugün millet-devlet bütünleşmesini hedef alacak şekilde sokak çağrıları yapmak, tarihten ders almayan bir şuurumsuzluk hâlidir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, milletin kaderi sokakta değil sandıktadır; siyaset, sesin gürültüsünde değil sözün ağırlığında, milletin ferasetindedir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hiç kimse, hiçbir kesim sokaklardan kaos ve kargaşa çıkarmaktan medet ummamalıdır; sokaklar karanlıktır. Bu yanlış çağrıyı yapanlar unutmasınlar ki sokakta oluşan kaos ve kargaşa anaforu, başta çağrı sahiplerini bir girdap gibi yutacaktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, dünya bir kaos içindedir, etrafımız ateşler içinde yanmaktadır. Bölgemiz, ülkemiz ve Meclisimiz tarihin en kritik dönemlerinden birini yaşamaktadır. Bütün olumsuz vasata rağmen Türkiye bölgemizde güçlü bir istikrar adasıdır, bunun kıymetini iyi bilmemiz gerekmektedir. Boş siyasi polemiklerle, demagogilerle kaybedecek vaktimiz yoktur. Bu ortamda "terörsüz Türkiye" hedefine emin adımlarla ilerliyoruz.

1877 93 Harbi, 1911 Trablusgarp, 1912 Balkan Savaşları, 1914 Birinci Dünya Savaşı, 1908 Meşrutiyeti, 31 Mart Vakası, Babıali hükûmet darbesi, 1960 darbesi, 1971 12 Mart muhtırası, 12 Eylül 1980 darbesi, 28 Şubat baskısı, e-muhtıra zilleti ve 15 Temmuz hain FETÖ kalkışması siyasi istikrarsızlık dönemlerini ifade etmektedir ve bunlardan alacağımız çok önemli dersler vardır; olmalıdır. Yaşadığımız bütün hadiseleri ve bütün sorunlarımızı bir millî tarih şuuruyla değerlendirmek mecburiyetindeyiz.

Millî iradenin akamete uğratıldığı dönemleri aşarak gelen demokrasi tecrübemiz azimle yoluna devam etmektedir ve devam edecektir. Bu kritik dönemde şu anda Meclisimiz 16 siyasi parti, 6 parti grubuyla, demokratik ve çoğulcu yapısıyla ülkemizin birlik ve beraberliğine katkı vermektedir. Bu çok seslilik, yüksek temsiliyet ve milletimizin demokratik birikimiyle yoğrulmuş birliğin vesikasıdır. Türk milleti devletli millettir. "Millet ebet müddet, devlet ebet müddet" şiarıyla, tarihin her döneminde güçlü devlet yapısıyla var olmuştur. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi de bu tarihî tecrübenin çağın gereklerine uyarlanmış hâlidir. Türk ve Türkiye Yüzyılı hedefi millî tarih şuuruyla, jeopolitik ve stratejik akılla Türk'ün nizam kurma kudretinin hayata geçirilmesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin Sayın Akçay.

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ ERKAN AKÇAY (Devamla) - "Terörsüz Türkiye" hedefi de bu kapsamda olup birlik ve beraberliğimizin, kardeşliğimizin, barışımızın, huzurumuzun güçlendirilmesi hedefidir. Türkiye Yüzyılı ve "terörsüz Türkiye" vizyonumuz, işte bu tarihî sorumluluğun çağdaş bir tezahürüdür. Bu vizyon bir düşünce sistemini, bir medeniyet tasavvurunu, yeni bir nizam kurma kudretini ifade etmektedir.

Değerli milletvekilleri, şunu bütün dünya biliyor, bilmeyenler öğrensün, anlamayanlar da denesin: Türkiye'nin kılıcı keskin, sözü geçkindir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu anlamlı günü çocuklarımıza armağan eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu büyük vizyonunu unutmamalıyız çünkü çocuklarımız bu vatanın yarınlardır. Bu bayram, çocuklarımızı geleceğe hazırlama bayramıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayın Sayın Akçay.

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ ERKAN AKÇAY (Devamla) - Sözlerime son verirken yüz beş yıl önce millet iradesiyle yola çıkan, istiklal ve istikbal davamızı eşsiz bir başarıyla neticelendiren Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve dava arkadaşlarını, aziz şehitlerimizi, gazilerimizi rahmet ve minnetle anıyor; büyük Türk milletinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyorum.

Aziz milletimizi ve yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akçay.

Şimdi söz sırası, İYİ Parti Genel Başkanı, İzmir Milletvekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Müsavat Dervişoğlu. (İYİ Parti sıralarından ayakta alkışlar, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, İstanbul'da, Marmara Bölgesi'nde yaşanan deprem münasebetiyle tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum ve Cenab-ı Allah'tan ülkemizi bu tür felaketlerden koruyup kollaması üzerine yardım diliyorum.

Benim sırtımı dayadığım, sizinse karşınızdaki duvarda o büyük insanın büyük sözleri yazmaktadır: "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir."

Bu bir temenni değildir, dünyaya ve insanlığa karşı verilmiş bir hükümdür. Egemenlik vazgeçilmezdir, devredilemezdir. Bu bir vaat değildir, Türk milletinin tarihe karşı verdiği sözdür. Egemenlik kanla ve ırfanla kurulmuş cumhuriyetin ebedi hakkıdır. Bu bir lütuf da değildir, Türk istiklal ve istikbalinin hiçbir fâninin eline teslim edilemeyeceğinin ispatıdır. 23 Nisan işte bu yüzden bayramdır.

Bu vesileyle Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nızı kutluyorum ancak üzüntü veren bir istatistiki veriyi de sizlerle paylaşmak istiyorum: 2024 yılında 41.488 çocuk hakkında mahkûmiyet kararı verilmiştir. 2024 yılında, yine, suça sürüklendiği gerekçesiyle ceza mahkemelerinde yargılanan çocuk sayısı da 134.383'tür. Dikkat ediniz, yaklaşık 135 bin çocukta bahsediyoruz. Sizler işbaşına geldiğinizde Türkiye cezaevlerindeki toplam hükümlü ve tutuklu sayısı 60 bin civarındaydı, bugün ise 400 bini aşmış durumdadır. Bu veriler ya adaletsizliğinize ya da dirayetsizliğinize delalettir. Diler ve umarım ki bundan kendinize bir pay ve ders çıkarmaya muvaffak olursunuz.

23 Nisanın sahibi çocuklarımız neşe dolu olmadığı gibi, ben de bir o kadar mahcubiyet içerisindeyim çünkü millî egemenlik de çocuklarımızın hürriyetleri gibi her fırsatta bir bahaneyle gasbedilmektedir. Türk vatandaşlığı arsa karşılığı pazarlanırken Türk vatandaşlarının mal güvenliği kalmamıştır. Gençlerimiz tutunacak bir umut dalı bulamazken katillere umut hakkında bahsedilmektedir. Teröristlere kahraman muamelesi yapılırken Atatürk'ün teğmenleri ordudan atılmaktadır.

Kısaca, Türkiye, iktidarın ödeye ödeye bitiremediği diyeti hâline gelmiştir. Türk milleti egemenlik haklarından mahrum bir hâldedir çünkü sekiz yıldır tüm yöntemler kullanılarak şahsiliğe sapağına yönü çevrilen bir Türkiye vardır. Bu sapakta hukuk yoktur gayrimeşruluk vardır, güven yoktur endişe vardır, devlet yoktur şahıs vardır, Meclis yoktur saray vardır, hürriyet yoktur istibdat vardır, cumhuriyet devleti yoktur Cumhuriyet İttifakı devleti vardır. Bahsettiğim şey, özüyle sözüyle birlikte aslında Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin bizatihi kendisidir.

Bu sistem, dünyada eşi benzeri görülmemiş bir şekilde bir darbe teşebbüsünün sonucunda olağanüstü hâl koşullarında gerçekleştirilen tartışmalı bir referandumla devreye sokulmuş, olağanüstü yetkilerin olağanlaştırılmasıyla yaşama geçirilmiştir.

Bu sistem, sınırsız yetkileri tek kişiye teslim eden bir sistemdir. Bu nedenle demokratik değildir, yargı üzerindeki etkisiyle adil değildir, dengelenemediği ve denetlenemediği için de güvenilir değildir. Ekonomi bu yüzden bozulmuştur, yatırım bu nedenle gelmemektedir. Vatandaşımız bu yüzden ay sonunu getirememekte, emeklilerimiz feryat etmekte, gençlerimiz vize kuyruklarında gelecek aramakta, çiftçilerimiz toprağa küsmekte, paramız bu yüzden pul olmaktadır.

Bu sistem öyle bir keyfiyet inşa etmiştir ki vatandaştan sabır istenerek iki yılda biriken döviz rezervi siyasi hırslara kurban edilmiş, bir ayda tam 50 milyar dolar yakılmıştır.

Bu sistem yalnızca Anayasa'mıza, yasalarımıza, kuvvetler ayrılığına, kısacası devlete zarar vermemiş, vatandaşımızın aşını, işini, ekmeğini de küçültmüştür çünkü hukuk yoksa ekmek de yoktur, millet yoksa devlet de yoktur.

Son kırk yılda küreselleşmenin en büyük tahribatını ulus devletler yaşamıştır. Bugün ortaya çıkan reaksiyonlar tek adam rejimleri ise ulusu tamir etmek yerine devletin cebir kuvvetini tahkim etmektedir. Bu sebeptendir ki bugün demokrasiye ve millî egemenliğe dair bir bunalım içine düşülmüştür ama bu Meclis, tarihiyle ve tecrübesiyle bunu da aşmaya muktedirdir.

Burada saygıdeğer misyon şefleri ve yabancı konuklar da vardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci kuruluş yıl dönümünde ve bir millî bayramda burada bulunmaları Meclisimizin manevi şahsiyetine gösterdikleri önemi ve özeni ifade etmektedir; kendilerine huzurunuzda teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Cumhurbaşkanı dâhil olmak üzere 19 kişiden müteşekkil Kabineden de görüyorsunuz bir Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bir de Adalet Bakanımız buradadır. Yabancı misyon şefleri ve yabancı konuklar kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetine önem ve özen göstermenizi sizden istirham ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Sayın Cumhurbaşkanının millî bayramlara olan mesafesini elbette ki biliyoruz ama Kabine yetkililerinin hiç olmazsa böylesine önemli bir günde kendilerine ayrılan yerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunmalarını arzuladık.

Bu vesileyle altını çizmek isterim ki realizmin kolaycılığı ve konforu hiçbirimizi dünyayı yakabilecek yeni ateşlere odun taşımaya mecbur bırakamaz. Dünya barış içerisinde, bir arada yaşayabilen ulus devletlere ihtiyaç duymaktadır, çıkarmamız gereken ders çok uzaklarda değildir. Dünya 20'nci yüzyılda tek adam rejimlerinin bedelini hesaplanamaz yıkımlarla ödemiştir. Demokrasinin önemini ve değerini anlamak için insanlık tarifsiz acı ve kederleri tekrar yaşamak zorunda değildir. Bu sebeple, hepimiz öncelikle bu çıkmaz sokaktan dönmek mecburiyetindeyiz. Camdan saraylarda oturan despotların birbirlerinin camlarına taş attığı bu oyuna hep birlikte son verebiliriz. İşte, bu Meclisin ve bu Meclisi kuran iradenin millî egemenliği bir bayramla, bayramı da çocuklarla birleştirmesinin sebebi budur. Türk milleti binlerce yıllık şeref ve haysiyet mirasını 20'nci yüzyılda, yakan değil, ısıtan ve kuşatan bir ateşle taçlandırılmıştır; vicdansız bir dünyada vicdanın, esaretle dolu bir dünyada hürriyetin ve istiklalın ışığı olmuştur. Tüm mazlum milletler emin olsun ki Türk milleti tek adam rejimine son verip millî egemenlik ve cumhuriyet idaresinin meşalesini yeniden yakacaktır, bu kutlu ateşi yeniden harlayacak olan da güçlendirilmiş parlamenter sistem tezimiz olacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sonuçlarını öngörememiş bir iktidarla karşı karşıya olabiliriz ancak ne olursa olsun o sonuçların Türk milletinin tamamını ezdiği bir tabloyla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İYİ PARTİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Cumhuriyet İttifakı'na gönül verenler kürsülerde ve ekranlarda bu hakikati dile getiremeseler de inanıyorum ki akıl ve ızan sahibi çoğunluğu bu yıkıcı sorunların farkındadır. Ben dokunulmaz değerleri olan bir parlamenter sistemden söz ediyorum; yasaların yasası olan millî

egemenlik fikrinden bahsediyorum; kuvvetler ayrılığının etkinliğinden, yargının bağımsızlığından, kurumların eş güdümü ve iş birliğinden, denetlenebilir bir yürütmeden söz ediyorum; hâkimlerin yüce Türk milleti adına karar verirken bu milletin yasalarından ve ortak vicdanından ayrılmadığı bir sistemden bahsediyorum; sizlerin yani milletin vekillerinin yasama faaliyetinde inen kalkan eller değil, düşünen, konuşan ve itiraz edenler olmasından bahsediyorum; devleti bir çiftlik gibi görenlere "Dur!" diyecek güçlü denetim mekanizmalarından söz ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, son bir dakikanız.

Buyurun.

İYİ PARTİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Kısacası, demokrasiden, haktan, hukuktan, adaletten söz ediyorum. Demokrasinin işlediği, yargının adil olabildiği, devlete ve kurumlara güvenin tam olduğu bir sistemde demokratik, güçlü, zengin ve adil bir Türkiye'den söz ediyorum. İşte bu yüzden ısrar ve kararlılıkla, güçlendirilmiş parlamenter sistem diyorum. Bugüne kadar türlü ambalajlarla pazarlanan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin bütün sırmaları dökülmüştür. Türk milleti sizden, verdiği yetkiyi doğru ve yerinde kullanmanızı, millet iradesini hiçe sayan her adımın karşısında durmanızı bekliyor. 23 Nisan 1920 Cuma günü "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." şiarıyla başlayan yolculuğun kahramanları bugün sizlersiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Dervişoğlu.

İYİ PARTİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) - Yüz beş yıl önce omuzlarımıza yüklenen bu kutsal göreve sahip çıkmak, bu kutlu çatı altındaki herkesin ertelenemez ve vazgeçilemez görevidir.

Bu görevin sorumluluğuyla hareket edeceğimize, millet egemenliğini yeniden hâkim kılacağımız günlere, demokratik, adil, zengin ve müreffeh bir Türkiye'ye kavuşacağımıza inanıyor, cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve yol arkadaşlarını minnetle, şükranla anıyor, aziz hatıraları önünde tazimle eğiliyor, onların emaneti yüce Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu ve mutlu olsun.

Saygılar sunarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Dervişoğlu.

Şimdi söz sırası, YENİ YOL Partisi Grubu Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya'dadır.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin adalet, özgürlük ve bağımsızlık karakteri ile kararlılığının tecellîgâhı, kurtuluş mücadelemizin karargâhı, Türkiye Cumhuriyeti'mizin kuruluş iradesinin ikametgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisimizin açılışının 105'inci yıl dönümü münasebetiyle bir özel oturumda bir aradayız. Milletin Meclisinin 105'inci kuruluş yıl dönümü hayırlı olsun, güzel ve doğru işlerin yeniden miladı olsun. Çocuklar önceliğinde bütün milletimizin Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyor, hayırlara vesile olmasını dileyerek hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilimiz Sayın Sırrı Süreyya Önder'e de geçirmiş olduğu rahatsızlık sebebiyle acil şifa dileklerini iletiyor, bir an önce sağlığına kavuşarak tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisindeki ve diğer üstlenmiş olduğu vazifelere kaldığı yerden devam etmesini diliyorum.

Yine, yaşanan İstanbul depreminde bütün İstanbullularımıza geçmiş olsun dileklerini iletirken -"yaklaşan İstanbul depremi" diyorduk, artık yaşanan İstanbul depremi oldu- iktidarıyla, yerel yönetimleriyle herkesin İstanbul depreminin artık bir şaka olmadığını anlayarak, bu konuda gerekli adımları atmasını diliyorum.

Vatanın kurtuluşuna, Büyük Millet Meclisinin açılışına, cumhuriyetin kuruluşuna, milletin özgürlüğüne ve egemenliğine, Türkiye Cumhuriyeti'nin tam bağımsızlığına öncülük eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve yüce Meclisimizin ilk üyelerini, şehitlerimizi, gazilerimizi, milletin bütün fertlerini minnetle ve hürmetle yâd ediyorum.

Yokluğun ve zorluğun zirvelere ulaştığı, "tek dişi kalmış canavar" vasıflı yedi düvelin Anadolu'yu işgale kalkıştığı bir eşikte, 1920'nin 23 Nisanında bir mübarek cuma günü Hacı Bayram'da kılınan namazla birlik ve beraberliğimiz perçinlendi. Evet, tam yüz beş yıl önce açılmış ve kuruluşu ilan edilmiş bir Meclise sahibiz. Evet, emperyalist zorbaların işgal taarruzlarına karşı direnişi komuta etmiş, çağın kapitalist küstahlarına had bildiren iradesiyle "büyük" ünvanını hak etmiş Meclisimiz 105 yaşında. Evet, egemenliğin millette buluşmasından, milletin Meclisine kavuşmasından bu yana yüz beş yıl geçti, Meclisimiz yüz beş yıldır var. Demokrasimizin aynı yaşta ve olgunlukta olduğunu söylemek ise maalesef mümkün değil. Ne yazık ki demokratik devlet, hukuk devleti ve sosyal devlet Meclisimizle yaşıt bir seviyede ve olgunlukta değil; dönemsel otoriter eğilimler ve ara dönemler yaşıt olgunluğuna erişememesinin sebeplerinden en önemlileridir. Bugün kâmil manada adil bir devletin, adil paylaşımın var olduğunu hiç kimse herhâlde iddia edemez. İnsanca yaşam noktasına hâlâ çok uzağız. İnsan hakları ve insan onuru düzleminde vasatın bile çok uzağında olduğumuz hepimizin aşikârdır. Bir asır önce Meclis hükûmeti modeliyle savaşı komuta eden, barışı dizayn eden bir Meclis vardı, birkaç yasama dönemidir ise maalesef hükûmetin Meclisi görüntüsü verilmek istenen bir süreci hep beraber yaşıyoruz. Bu kesinlikle olmaması gereken bir durum ve yapılmaması gereken bir hatadır.

Bu algıyı besleyen bir durum olarak, bugün, burada, bu özel ve mutlu günümüzde aramızda olan çok Saygıdeğer Cumhurbaşkanı Yardımcımızı ve Kabineden Adalet Bakanımızı saygıyla selamlar ve "Hoş geldiniz." derken, yoğun programları sebebiyle bugün, bu mutlu günümüzde aramızda olmayan Sayın Cumhurbaşkanımıza ve diğer 16 Bakanımıza da sitem sevgiden doğar diyerek sevgi dolu sitemlerimiz ile selam ve hürmetlerimizi sunmanızı istirham ediyorum Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Kültür Bakanı buradaydı, kaçtı.

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI BÜLENT KAYA (Devamla) - Yine, bir diğer önemli husus, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinin günü. Bugün, bunu sadece Türkiye Büyük Meclisindeki Meclis TV'den değil, bütün -hiç olmazsa- ulusal

kanallarda da yayınlanması gerekiyordu. Ama tıpkı aynı saatlerde -planlı olup olmadığını bilmiyorum ama tesadüfi olmadığından eminim- Sayın Cumhurbaşkanımızın iştirak ettiği 47'nci Uluslararası Çocuk Şenliği Programı'nda Sayın Cumhurbaşkanının tam da bu saatlerde konuşmalarını yaptığı, TRT dâhil birçok ulusal kanaldan yayınlandığı bir dönemi yaşıyoruz. Bugün, bu bayram Türkiye Büyük Millet Meclisinin bayramı ama televizyonlar Sayın Cumhurbaşkanının burada yaptığı bir konuşmayı değil, buranın dışında yaptığı bir konuşmayı canlı vermekle meşgul. İşte, Meclis hükûmetinden hükûmetin Meclisine gelme dediğim sonuçların bir tezahürüdür bu. Bunu da Türkiye Büyük Millet Meclisinin hakkına, hukukuna karşı bir hareket olduğunu buradan sitem dolu ifadelerimle bir kez daha ifade etmek istiyorum. Çünkü Türkiye, değerli milletvekilleri, kendinden menkul bir devlet değildir, sadece kendi ülkesi ve milletinden mesul bir ülke de değildir. Türkiye, sınırlarını aşan sorumlulukları olan bir ülkedir. Türkiye, dara düştüğünde yardım beklenen, zorda kalındığında destek istenen konuma sahip bir ülkedir. Sadece bu çerçeveden dahi Meclisimiz, varlığıyla ve kararlarıyla son derece önemlidir; bu yalın ve sahici gerçekliği ıskalamaya kimsenin ama hiç kimsenin hakkı olmadığını düşünüyorum.

Bu bakış açısıyla, bizim Meclisimizi yasa üretim tesisi olarak görmek veya muhalifleri tüketim merkezi olarak saymak hatasına hiç kimse düşmemelidir. Elbette yasa koymak Meclisin yetkisinde ve uhdesindedir fakat Meclis bu yasama faaliyetinden ibaret değildir. Şüphesiz Mecliste çoğunluğu elinde bulundurmak önemli ve değerlidir fakat Meclis, iktidara mahkûm veya yürütmenin memuru değildir, olamaz ve olmamalıdır. Çoğunluk olmanın gücüyle değil çoğulcu bakmanın hükmüyle ve olgunluğuyla Türkiye Büyük Millet Meclisi yol almalıdır. Milletin itibarını koruması ve yükseltmesi için Meclis ilk önce kendi itibarını korumalıdır. Milletin vekilleri arasında ayrım yapılmasını engelleyemeyen Meclisin milletin bireyleri arasında eşitliği sağlama iddiası inandırıcılıktan yoksundur.

Bu vesileyle, Anayasa ve Anayasa Mahkemesi kararları gereğince milletvekilliği hâlen devam eden Can Atalay'ın hukuki konumunu ve hukuki durumunu görmezden gelen tutumun Meclisin tarihi ve itibarıyla kesinlikle uyuşmadığını buradan bir kez daha net bir şekilde ifade ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Meclis, milletin adalet beklentisi, izan talebi, eşitlik isteği karşılandığı oranda millî iradenin tecelligâhı olur ve bu oranda itibarı artar. Meclis, Türkiye'nin birliğinin, beraberliğinin ve kardeşliğinin hem sağlayıcısı hem de koruyucusudur. Bu nedenle, Meclise rağmen, Meclisten habersiz ve Meclis desteksiz her faaliyet ya eksiktir ya kadûktür ya da iyi niyetten uzaktır. Meclis, milletin iradesini, beklentilerini, hayallerini ve hedeflerini gerçekleştirmekten sorumludur. Milletin egemenliğinden kasıt, vekillerini milletin seçmesi değildir; vekillerin milletin hayrına, hakkına, hukukuna ve hatırına müteallik kararlar almasıdır. Meclis milleti idare etmek için değil, milletin iradesiyle devleti idare etmek için vardır.

Bizim Meclisimiz sadece Anadolu'nun değil Kıbrıs'ın da işgaline son veren bir meclistir. Millet Meclisimiz Kore'ye insani amaçlı asker gönderme kararı alan da bir meclistir. Bugün Filistin'in işgalden korunması, Gazze'nin soykırımdan kurtarılması gerekiyor. Milletimiz her gün siyonizme tepki, Filistin'e destek veriyor ve Gazze'ye karşı ise duygularını iletiyor. Dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin Filistin davasında sadece söz söyleyen ama karar alma noktasında sessiz kalan, Gazze konusunda stratejisiz ve hareketsiz kalan bir meclis olması beklenemez. Filistin konusunda Gazze'de devam eden siyonist terörü durdurmak noktasında milletin iradesini kararlara yansıtma, milletin Meclisi vasfının gereğini yapma konusunda yol almamız gerektiğini buradan bir kez daha ifade ediyorum.

Bütün iyi niyetli söz ve kınamalara, siyasi ifadelere, sonlandırılmayan ancak sınırlandırılan ticari faaliyetlere, engellemeler sebebiyle istenen noktada olmasa da yapılan insani yardımlara, uluslararası diplomatik çabalara rağmen maalesef Gazze gözümüzün önünde yok edilebiliyorsa, siyonist terör canlı yayınlarda güç gösterisi yapmaya devam ediyorsa Meclisimiz yüz beş yıl önceki kurucu, kurtarıcı iradenin, savaşı yöneten ve barışı dayatan kararlılığın gerisindedir demektir. Dolayısıyla, Meclisimiz hem yürütmenin elini güçlendiren hem de zorbalara anladığı dilden konuşma imkânı veren bir iradeyi burada kararlı bir şekilde ortaya koymak mecburiyetindedir. Medeniyet coğrafyasının ve zorda kalan milletlerin hamiliğini yapmayı tarihsel ve hukuki sorumluluğa dönüştüren irade ve konum bu Mecliste mündemiçtir; bunun gereğini icra ve ifa her vekilin, her partinin, her grubun ve kolektif olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin varlık sebebidir.

Dünyada denge ve yeni küresel düzen arayışlarının devam ettiği, bölgemizde yeniden dizayn etme hedef ve heveslerinin ete kemiğe büründüğü tarihî bir süreçtiryiz. Bu tarihî süreçte de Türkiye Büyük Millet Meclisinin yok sayamayacağı, erteleyemeyeceği sorumlulukları vardır çünkü Türkiye, dâhil olduğu coğrafyadan dolayı ve dünyanın denge arayışına etki eden tarihî birikimi nedeniyle birilerinin hedefindeyken birilerinin de desteğini beklediği bir ülkedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin Sayın Kaya.

Buyurun.

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI BÜLENT KAYA (Devamla) - Ülkemizin sorunlarını çözmeden, devletin zafiyetlerini gidermeden, milletin beklentilerini yerine getirip güvenini kazanmadan yani çağın sorumluluklarını yerine getirmeden, yaşanabilir bir Türkiye'yi, yeniden büyük bir Türkiye'yi meydana getirmeden yeni ve adil bir dünyayı kurmamız mümkün olmaz. Onun için, bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni anayasa konusunda, anayasa yapım ve yazım sürecinde etkili bir konum üstlenmelidir. Türkiye'nin demokratik hukuk devletini inşa noktasında anayasa sorunu olduğu hepimizin malumudur. Anayasa sorununa eşlik eden milletin iradesini kendisine mülk sayan zihniyetin de bu ülkede bir sorunu vardır. Türkiye'nin sandığın desteğini adalete değil güce tahvil etmeye yönelik boşluklar üreten sistemini hep beraber revize etmek zorundayız. Ülkemiz ihaneti affetmemeli, ihanetin tam karşısında olmalıdır ama oluşan mağduriyetleri de giderme sorumlulukları vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, tamamlayın.

Buyurun.

YENİ YOL PARTİSİ MECLİS GRUBU BAŞKANI BÜLENT KAYA (Devamla) - Bu kapsamda da KHK'lerle oluşturulan mağduriyetlerin de bir an önce Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ele alınması gerektiğini buradan bir kez daha ifade ediyorum.

Son olarak, adı, başlığı ister "terörsüz Türkiye" ister "demokratik siyaset ve barış" olsun milletimizin tarihî bir eşikte yer aldığını hepimiz biliyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün fertleri ister desteklerini ister önerilerini isterse kaygılarını burada paylaşmalı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin topyekûn bir iradesiyle bu sürece Türkiye Büyük Millet Meclisi öncülük etmelidir çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi millet adına karar veren yegâne mercidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben bu duygu ve düşüncelerle hepinizi tekrar saygı ve hürmetlerimle selamlıyor, Meclisimizin kuruluş yıl dönümünü ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını tekrar tebrik ederek hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

Değerli arkadaşlar, Mecliste grubu bulunan siyasi partiler adına sözler tamamlanmıştır.

Şimdi, Danışma Kurulunda alınan karar gereği, Mecliste grubu olmayan fakat Genel Başkanları milletvekili olan partilere üçer dakika kürsüden söz hakkı vereceğim.

Söz sırası, Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Muhammed Ali Fatih Erbakan'a aittir.

Buyurun Sayın Erbakan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİDEN REFAH PARTİSİ GENEL BAŞKANI MUHAMMED ALİ FATİH ERBAKAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Emperyalist dış güçler 20'nci yüzyılın başında bütün insanlığı kendilerine tabi bir topluluk hâline getirmek ve sömürebilmek maksadıyla dünyada hakkı ve adaleti savunan Osmanlı Devleti'ni parçalamayı ve ülkemizin insanlarını köle yapmayı amaçlamışlardı. Etkin mihraklar bu amaç doğrultusunda içimizden ve dışımızdan pek çok yöntemler denediler. Bu nedenle, Trablus, Balkan ve Cihan Harplerini yapmaya mecbur kaldık. Takriben on yıl süren bu savaşıardan sonra önümüze Sevr Antlaşması konuldu. Milletimiz o noktada "Ya istiklal ya ölüm!" diyerek Sevr Anlaşması'nı yırtıp attı ve o günden itibaren, 1918'den itibaren, beş yıl süren İstiklal Savaşı'mızı yaptık. İstiklal Savaşı'mızın yürütülmesi ve başarıya ulaştırılması 23 Nisan 1920'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisiyle yani bu Meclisle mümkün olmuştur. Bu nedenle, 23 Nisan çok önemli tarihî bir gündür, bu Meclis büyük mana taşıyan çok önemli bir Meclistir. Bu Meclisin niçin ve nasıl kurulduğunu her yıl bir kere daha hatırlamakta ve bundan büyük ders almakta fayda vardır. Bunun için de en iyi yol, bu Meclisi kuran, toplantıya çağıran Mustafa Kemal Atatürk'ün tüm Anadolu'ya göndermiş olduğu çağrı metnine bakmaktır; bu metinde aynen şu cümleler yer almıştır: "Büyük Millet Meclisinin açılış gününü cumaya tesadüf ettirmekle bu kutsal günün hayırlılığından faydalanılacak ve tüm sayın milletvekilleriyle Hacı Bayram Veli'de cuma namazı kılınırken nurlu Kur'an ve salata sığınılacaktır; namazdan sonra Lihye-i Saadet ve Sancak-ı Şerif alınarak Meclis binasına gidilecektir. Meclise gitmeden önce dua okunacak, kurban kesilecektir. Bu törende camiden başlanılarak toplantı yerine gelinceye kadar Kolordu Kumandanlığınca askerî birliklerle özel hazırlık yapılacaktır." Tamamen ahlaki ve manevi önceliklerle çok önemli bir açılışın Meclis için yapıldığını gösteren bu olay bize ders olmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi yüz beş yıl önce şu gayeler için kurulmuştur: Birincisi, ülkemizin bağımsızlığını temin etmek; ikincisi, bizi parçalayıp köle yapmak ve sömürmek isteyen güçleri vatanımızdan kovmak; üçüncüsü, ülkemizde hak ve adalete dayanan adil bir yönetim ve düzen kurmak. Bu bakımdan Türkiye Büyük Millet Meclisinin şu özelliklerini her zaman göz önünde bulundurmalıyız ve bunları daima gaye edinmeliyiz: Milletin özüne, kendine, tarihine ve inancına bağlılık, millî iradeyi temsil, ona saygı ve bağlılık, çoğulcu demokrasi, millet mozaigi, fikir ve inanç hürriyeti, millete ve onun gücüne inanmak, her türlü güçlüğün ve imkânsızlığın yenileceğine, milletimizin milletler camiasının en ileri noktasında hak ettiği yeri mutlaka alacağına inanmak, kaba kuvveti değil hakkı ve adaleti üstün tutmak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Erbakan, tamamlayın.

YENİDEN REFAH PARTİSİ GENEL BAŞKANI MUHAMMED ALİ FATİH ERBAKAN (Devamla) - Bu vesileyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin temsil ettiği bu prensiplere sonuna kadar bağlı kalacağımızı ifade ediyor, aziz milletimizin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyor ve hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erbakan, teşekkür ederim.

Şimdi söz sırası, Hür Dava Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Sayın Zekeriya Yapıcıoğlu'na ait.

Buyurun Sayın Yapıcıoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜR DAVA PARTİSİ GENEL BAŞKANI ZEKERİYA YAPICIOĞLU (İstanbul) - Bismillahirrahmanirrahim.

Sözlerimin hemen başında 6,2'lik depremle sarsılan İstanbul'daki vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Büyük Millet Meclisinin açılışının yıl dönümü münasebetiyle özel oturumda söz alabildik.

Yüz beş yıl önce Meclis-i Mebusanın işgal altındaki payitahtta toplanma imkânı kalmadığında bu millet inancından aldığı güç ve ilhamla Ankara'da dualar, tekbirler, tehliller ve hatmişeriflerle Büyük Millet Meclisini açtı. Millet iradesinin tecelligâhı olan bu Meclis İstiklal Mücadelesi'nin öncülüğünü de üstlendi, Allah'ın yardımı ve milletin cihadıyla işgal sona erdi ancak zamanla bu aziz milletin iradesini temsil eden o kurucu ruh maalesef tasfiye edildi; Batı hayranı seçkinlerin iradesi milletin iradesinin yerine zorla ikame edildi, darbelerle, cuntalarla, vesayet kurumlarıyla halkın iradesi baskılandı, milletin inancı ve medeniyet değerleri hedef alındı. Hâlen yürürlükte olan cunta anayasasına rengini veren ve memleketin bütün temel sorunlarının kaynağını teşkil eden zihniyet kurucu iradeye nispet edilmektedir oysa ilk anayasa olan 1921 Anayasası da, cumhuriyetin ilanından sonra İkinci Meclisin kabul ettiği 1924 Anayasası da böyle değildi. Halkın iradesine, inancına ve etnik kimliğine yönelik müdahale ve yasaklamaların yol açtığı toplumsal travmalar dindar-seküler Alevi-Sünni, Kürt-Türk çatışması üretip beraberliğimizi zedeleyerek iç cephemizi zayıflattı, diğer taraftan da emperyalist güçler için operasyon zemini oluşturdu. Yeni, adil, bütün vatandaşların hak ve hukukunu güvence altına alan, milleti ve onun değerlerini esas alan, toplumu kucaklayıcı bir anayasa yapmak yeni yüzyılın ilk Parlamentosu olarak bizlerin sorumluluğudur.

Değerli milletvekilleri, iç cephemizin tahkim edilmesinin yolu, adalet temelinde kardeşlik hukukunu ve sosyal adaleti tesis etmekten geçmektedir. Hiçbir çocuğun yatağa aç girmeyeceği adil bir düzen kuralıyız, daha adil yarınları inşa etmek hepimizin ortak görevidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yapıcıoğlu, buyurun, tamamlayın.

HÜR DAVA PARTİSİ GENEL BAŞKANI ZEKERİYA YAPICIOĞLU (Devamla) - Yeni yüzyılın da geride bıraktığımız yüzyıl gibi kayıp bir yüzyıl olmaması için hukuka azami riyeti, ehliyet ve liyakati öncelermeliyiz. Bir yandan maddi kalkınma, ekonomik büyüme ve teknolojik hamlelerle dünyayla rekabet ederken diğer yandan nesillerimizin manevi gelişimi, inançla yoğrulmuş bir ahlak anlayışıyla yetişmesi için canla başla çalışmalıyız. Sapkın akımların örgütlü ve sistematik saldırısı altında olan aile kurumunu koruyacak tedbirleri bir an önce hayata geçirmeliyiz. Emperyalistlerin bir asır önce fiziki işgallerle başaramadığını kültürel işgal yoluyla başarmalarına da izin vermemeliyiz; bu mücadeleyi sadece içeride değil dışarıda da sürdürmek zorundayız. Emperyalizmin ve siyonizmin şekillendirdiği küresel vesayet düzenine karşı Türkiye'nin tam bağımsızlığını savunmak hem aziz milletimize karşı tarihsel bir sorumluluk hem de ülkemiz açısından hayati bir zorunluluktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yapıcıoğlu, tamamlayın lütfen.

HÜR DAVA PARTİSİ GENEL BAŞKANI ZEKERİYA YAPICIOĞLU (Devamla) - Bu mücadelenin en ön cephesi ise bugün Gazze'dir. Siyonist terör rejimi Gazze'de on sekiz aydır kadın, çocuk, yaşlı demeden katliam yaparken bu ateşi tüm bölgeye yaymaya çalışmaktadır. Gazze'de hedef alınan bütün insani değerlerle birlikte İslam ülkelerinin de onur ve haysiyetidir. Bu noktada, artık Gazze'ye daha somut ve caydırıcı adımlarla fiilen sahip çıkmak, bedeli ne olursa olsun kardeşliğimizi, onurumuzu ve insanlığımızı savunmak zorundayız.

Gazi Meclisimizin açılış yıl dönümü vesilesiyle Meclis Başkan Vekili Sayın Önder'e bir kez daha acil şifalar diliyor, aziz milletimizi ve kıymetli temsilcilerini hürmet ve muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yapıcıoğlu.

Şimdi söz sırası, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Erkan Baş'a aittir.

Buyurun. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ERKAN BAŞ (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sesimizin ulaştığı tüm yurttaşlarımızı saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, deprem nedeniyle başta İstanbullular olmak üzere tüm yurttaşlarımıza geçmiş olsun dileklerinizi iletiyorum.

Aynı zamanda, sevgili Sırrı Süreyya Önder'e, tüm sevenlerine de yüreктen geçmiş olsun dileklerinizi iletmek istiyorum.

Bugün bir halkın "Yeter!" dediği bir gün. Halkın iktidarı bir sülaleden koparıp almasının ilk adımının üzerinden yüz beş yıl geçti. Parsel parsel paylaşılmış toprakları yurt yapmak için bu Meclisi kuran iradeyi, bu iradeyi güçlendiren halkımızı ve tüm emeği geçenleri, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere saygıyla anıyorum.

Sormakla başlayalım: Bu sabah kaç çocuk bayram kutlamasına aç gitti? Kaç çocuk işe gitmek zorunda kaldı? Kaç çocuk hiç çocuk olamadı? Kaç çocuk büyümeden hayatını kaybetti? "Çocuk bayramı" diyorsak, şurada ortaklaşmamız lazım: Çocukların bayram edebilmesi için halkın egemen olması, halkın dediğinin olması gerekir.

Peki, Türkiye böyle mi? Örneğin, "Çocuklar tarikat yurtlarında ölmesin, babaları maden ocaklarında can verip yetim kalmasınlar." diye mücadele eden seçilmiş milletvekili Can Atalay'ın Meclis kütüğüne kaydının yapılmadığı, hâlen esir tutulduğu bir Türkiye'de "Egemenlik halkındır." diyebilir miyiz? Aslında formül çok basit; ülkeyi kim yönetiyorsa, egemen kimse onun çocukları bayram ediyor. Saray yönetiyorsa saray çocukları, halk yönetiyorsa halk çocukları bayram ediyor.

Bu iki üç dakikalık konuşmamda hepimizin bildiği tarihsel sürece ilişkin bir şeyler söyleyip vakit kaybetmek istemiyorum, ben size başka bir 23 Nisan anlatayım. 1920'yi, Anadolu'yu, Ankara'yı biliyoruz; peki hiç merak ettiniz mi, 23 Nisan 1920'de İstanbul'da, sarayda ne yapılıyordu? Vahdettin cuma namazından geldi, sarayın altın yaldızlı salonunda işgalci İngiliz temsilcileriyle eğlenceli bir sohbet yapıyordu, mutfakta sadece o gün harcanan para binlerce askerin günlük yemek masrafı kadardı. Aynı gün Anadolu'da 14 yaşındaki Ali lastik ayakkabıyla cepheye koşuyor, 15 yaşındaki Ayşe kağınsıyla cepheye taşıyordu, saraydakiler ise odadan odaya geçiyor, her odada başka bir keyif yaşıyordu. Şehzade günlük 5 altın harcıyor, Anadolu'daki halk çocukları ayda 30 kuruş maaşı bile alamıyordu. Şehzade sabah kahvaltısında 7 çeşit ekmekle masaya oturuyordu, halk çocukları bir tas çorbayla gün geçiriyordu. Şehzadeler Fransız çöreği, simit, tereyağlı pide yiyip Fransız mürebbiyelerle özel dersler yaparken halk çocukları Fransız işgalcilerle karşı savaşıyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Baş, tamamlayın, buyurun.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ERKAN BAŞ (Devamla) - Hepimizin bildiği bir şey var: "Meclisten top sesleri duyuluyordu." deriz, değil mi? Osmanlı sarayında Avrupalı hocaların özel keman ve piyano dersleri vardı. Sultan Vahdettin büyük kızı Ulviye'ye bir konak, küçük kızı Sabiha'ya başka bir konak hediye ederken Elif, babasının kağınsıyla Kurtuluş Savaşı'na cepheye taşıyordu. İşte, 23 Nisan bunun için önemli arkadaşlar. Eğer bir ülkeyi saray yönetiyorsa orada sadece saraydakilerin çocukları mutlu oluyor. O yüzden söylüyoruz, saray yıkılmadan halk için bayram olmaz. Egemenlik, şuradaki duvar yazısı değil, bir duvar süsü değil, bir hak mücadelesidir. Oysa iktidar ne yapıyor? Halkın seçtiğini beğenmediğinde görevden alıyor, kayyum atıyor, vekilleri, hatta Cumhurbaşkanları adaylarını hapse atıyor. Bu mudur egemenlik, bu mudur demokrasi, bu mudur 23 Nisan? Sizin demokrasinin sarayın bahçesine kadar!

Sonra, son günlerde moda bir tartışma var, diyorsunuz ki: "Diploma."

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI ERKAN BAŞ (Devamla) - Diploma var mı yok mu, geçerli mi değil mi? Soralım bakalım: Kaç çocuk sizin yüzünüzden diplomasını almadan öldü? Ali İsmail, Berkin, 8 yaşındaki Narin, tarikat yurdundaki Enes, MESEM'de staj cinayetinde yitirdiğimiz Arda, ölen yüzlerce işçi çocuk; hiçbirinin diploması yok. Hatay'da enkaz altında binlerce

yavrumuz diplomasız hayatlarını kaybettiler. Siz sadece çocukların bayramını değil, çocukların diplomalarını ve geleceğini de çaldınız. (CHP sıralarından alkışlar) Bu ülkede halkın egemenliğini çaldınız ama işte, yine, bir 23 Nisandayız ve yine, yeniden doğuyoruz. Siz iktidara geldiğinizde daha doğmamış çocuklar, yani hiç bayram yaşayamayanlar, çocukluklarını bile yaşayamayanlar saraydan yeniden egemenliğini alıyorlar ve tarih şöyle yazacak: Hiç bayram kutlayamayan çocuklar büyüyor, bayramı hiç yaşayamayan o çocuklar egemenliği bir kez daha saraydan alıp halka veriyor ve bütün Türkiye'de gerçek bayramlar kutlanıyor.

Yaşasın 23 Nisan! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi, söz sırası, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Önder Aksakal'a aittir.

Buyurun Sayın Aksakal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DEMOKRATİK SOL PARTİ GENEL BAŞKANI MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada 2 kez gazilik ünvanı şerefine nail olmuş Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 105'inci yıl dönümünü milletçe büyük bir coşku ve gururla idrak ediyoruz. Şahsım ve Demokratik Sol Parti adına sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, ben de bugün İstanbul'da yaşanan depremde etkilenen tüm yurttaşlarımız için geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, Yüce Allah'tan daha kötülerini bizlerden esirgemesini diliyorum. Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Sırrı Süreyya Önder'in sağlıklı görevine ve sevenlerine kavuşmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan 1920, milletimizin kaderine sahip çıktığı, bağımsızlık iradesini tarihe kazıdığı kutlu bir gündür. O gün, dört bir yanı emperyalistlerin işgali altındaki bir ülkede yaşamak zorunda bırakılan halkın umutsuzluğa kapılmak yerine ayağa kalktığı "Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım./Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!" diyerek kutlu bir mücadele için kendi Meclisini kurduğu ve egemenliğini padişahattan alıp kayıtsız şartsız millete teslim ettiği yeniden doğuş günüdür. O gün dualarla açılan bu Meclis yalnızca bir yasama organı değil tam bağımsızlık mücadelesinin karargâhı, millet iradesinin yegâne tecelligâhı, aynı zamanda demokrasimizin de mabedi olmuştur. Tek kurucu önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde halkın iradesini esas alan bu büyük devrim Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini atmakla kalmamış; bizlere demokrasi, hukukun üstünlüğü, özgürlük ve sosyal adaletin yolunu da açmış, diğer mazlum halkların bağımsızlık mücadelelerine de ışık olmuştur.

Yüz beş yıl önce atılan bu adım bugün dahi yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor; Demokratik Sol Parti olarak bu büyük mirasın hem emanetçisi hem de savunucusuyuz. Bu sebeple bizler halkın egemenliğine, sosyal adalete, fırsat eşitliğine ve çağdaşlaşmaya yürekten bağlı bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisinin yalnızca bir karar alma yeri değil halkın talepleriyle yoğrulan, eşitliği, adaleti yaşatan bir vicdan olduğuna inanıyoruz. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ten aldığımız ilhamla bu topraklar üzerinde ve kadim tüm Türk coğrafyasında binlerce yıldır kardeşçe yaşamış Türk milleti her inanç ve kökenden şehitlerinin kanlarıyla vatan yapılmış bu toprakları sarsılmaz iradesiyle sonsuza kadar vatan kılmaya da devam edecektir. Bu duygularımızın dost ve kardeş bildiğimiz Türk Devletleri Topluluğu üyesi ülkelerde de paylaşılması ve içselleştirilmesi, uluslararası ilişkilerde millî politikaların her şart altında ekonomik politikaların önünde tutulmasının sağlanması en önemli ödevimiz olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin Sayın Aksakal, buyurun.

DEMOKRATİK SOL PARTİ GENEL BAŞKANI MEHMET ÖNDER AKSAKAL (Devamla) - Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına damga vuracak olan Türk dünyasına Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de katılması gücümüze güç katacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimiz biliyoruz ki yaşanılabilir daha adil bir dünya kurmak mümkündür. İşte, bu ideal ve düşüncelerle Büyük Atatürk 23 Nisanı aynı zamanda dünya çocuklarına bir bayram olarak armağan etmiştir; bu tercih aslında onun engin devlet anlayışının ve ileri görüşlülüğünün en güzel göstergesidir.

Atatürk çocuklara verdiği önemle gelecek kuşaklara çağdaş ve demokratik bir Türkiye bırakmanın sorumluluğunu bizlere hatırlatmıştır. Bu nedenle çocuklarımızı sevgi ve inanç değerleri yanında, daha iyi bir eğitimle, bilimle, sanatla, özgür düşünceyle, sorgulayabilen, yargılayabilen eleştirel bir akılla donatmalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Aksakal.

DEMOKRATİK SOL PARTİ GENEL BAŞKANI MEHMET ÖNDER AKSAKAL (Devamla) - Bugün bizlere düşen görev millet egemenliğini yalnızca bir anayasal ilke olarak değil, hayatın her alanında hissedilen bir gerçeklik olarak yaşatmak, Meclisi milletin gür sesi, özgür iradesi hâline getirmektir; bunu başardığımız ölçüde 23 Nisanın anlamına ve ruhuna sadık kalmış oluruz.

Bu duygularımı, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve mücadele arkadaşları olmak üzere bu Meclisi kuran ve yaşatan tüm kahramanlarımızı, ebediyete irtihal etmiş milletvekillerimizi saygı, rahmet ve minnetle anıyor, aziz milletimizin ve tüm dünya çocuklarının 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı yürekten kutluyorum.

Ne mutlu Türk'üm diyene! (AK PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aksakal.

Şimdi söz sırası, Saadet Partisi Genel Başkanı, Kayseri Milletvekili Sayın Mahmut Arıkan'a aittir.

Buyurun Sayın Arıkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GENEL BAŞKANI MAHMUT ARIKAN (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz, değerli çocuklar; hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerimin başında Türkiye Büyük Millet Meclisinin 105'inci kuruluş yıl dönümünü ve milletimizin çocuklarına armağan ettiği Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en kalbî duygularıyla kutluyorum.

Çatısı altında bulunduğumuz bu Meclis bir milletin yeniden ayağa kalkışını, istiklaline ve istikbaline sahip çıkışını, en zor koşullarda bile umutsuzluğa yer olmayışını, inananların üstün olduğunu, gerçek zaferin inananların zaferi olduğu anlayışını temsil etmektedir. Yüz beş yıl önce işgale, yokluğa, umutsuzluğa rağmen bu millet kendi geleceğini inşa etmeye karar verdi; o yüzden, 23 Nisan bir ruhtur, bir inançtır, bir duruştur, bir iradedir, tüm insanlığa çağrıdır.

Kıymetli milletvekilleri, değerli misafirler; 23 Nisan bütün dünya çocuklarına armağan edilmiş bir bayramdır. Bugün, maalesef, dünyada çocukların gözyaşları sel olmuş, akıyor; sadece Gazze'de, sadece Doğu Türkistan'da değil Ukrayna'da, Afrika'da, Asya'da, dünyanın birçok yerindeki mülteci kamplarında savaşın ve yoksulluğun gölgesinde çocuklar bayram sabahına uyanamıyorlar. Gazze'de bir çocuğun yatağında mışıl mışıl uyumak yerine enkaz altında kaldığı, okula gitmek yerine kardeşinin mezarını kazdığı bir dünyada elbette 23 Nisanı bayram neşesiyle, tam anlamıyla kutlamak mümkün olmuyor.

Ben bu vesileyle merhum Necmettin Erbakan Hocamızın sık sık dile getirdiği şu 6 ilkeyi tekrar hatırlamak istiyorum: Savaş değil barış, çatışma değil diyalog, çifte standart değil adalet, üstünlük değil eşitlik, baskı ve tahakküm değil insan hakları, hürriyet ve demokrasi.

Unutulmamalıdır ki çocuklarını koruyamayan bir dünya, çocuklarını koruyamayan bir ülke kendi geleceğini inşa edemeyecektir. Çocuklarımız için sağlıklı büyüyebildikleri, iyi eğitim alabildikleri, sokaklarda rahatça yürüyebildikleri, oyun oynayabildikleri yaşanabilir bir Türkiye'yi; çalıştırılmadıkları, sömürülmedikleri, istismar edilmedikleri yeniden büyük Türkiye'yi; savaşın, çatışmanın, sömürünün olmadığı yeni bir dünyayı kurmak bizim görevidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin Sayın Arıkan.

SAADET PARTİSİ GENEL BAŞKANI MAHMUT ARIKAN (Devamla) - "Önce ahlak ve maneviyat" diyen bir siyasi geleneğin temsilcileri olarak biz biliyoruz ki bunlar yalnızca Anayasa maddelerinin değil ahlakın ve vicdanın üzerimize yüklediği görevlerdir. Bu Meclis o görevin ilk adımını yüz beş yıl önce atmıştı. Bugün ise bu görevi bizler tamamlamaya mecburuz.

Sözlerimi tamamlarken bu kürsüden bütün evlatlarımıza seslenmek istiyorum: Kıymetli evlatlarımız, bu ülke sizin yuvanızdır, bu Meclis sizin sesinizdir ve biz sizin gülüşlerinizin eksilmesin diye üzerimize düşen her şeyi yapacağız.

Bu vesileyle, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Birinci Meclisin aziz üyelerini, istiklal ve istikbal mücadelesinde hayatını feda eden tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mız kutlu olsun.

Saadet Partisi adına yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar, YENİ YOL sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Arıkan.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Danışma Kurulu önerisi sonucunda alınan kararda yer almamasına rağmen, genel başkanları milletvekili olmayan Meclisteki siyasi partilerden söz talep eden birer milletvekiline kürsüden ikişer dakika söz vereceğim.

İlk söz, Emek Partisi adına Gaziantep Milletvekili Sayın Sevda Karaca Demir'e aittir.

Buyurun Sayın Karaca. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

EMEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Deprem nedeniyle öncelikle halkımıza geçmiş olsun diyoruz.

Sevgili Sırrı Süreyya Önder'e de bir kere de buradan kalbimizin onunla olduğunu söylemek istiyorum.

Bu kürsüden bir bayram konuşması yapmayacağım çünkü bu ülkede çocukların yasını tutmadan millî egemenliği sarayın hizmetine verenlere bir çift laf etmeden bayram kutlanamaz. 2025'i Aile Yılı ilan ettiniz. Bu ülkede yoksul çocuklar anneleri çöp toplamaya çıktığında yanarak öldü; bir diğeri "bayram tatili" diye gittiği otelde yangın çıkışını bile düşünmeyen patronlar yüzünden diri diri öldü; suçu ikisinde de sağa sola attınız, yüzünüz bile kızarmadı. Okula gitmesi gereken çocuklar sabah ezanıyla kalktı, aç karnına tornavida tuttu, pres makinesine kolunu kaptırdı, canından oldu bu ülkede; fabrikada bir çocuğun elleri sakat kaldı "Çırağı." deyip geçtiniz, fitrata saydınız. Kaçak çalıştırılan mülteci çocuk bu ülkede asansörde sıkıştı, öldü; yası parayla satın alındı. Üniversiteli çocuk polislerce sokak ortasında dövüldü, öldürüldü; polis kurşunuyla öldürülen çocuk gibi onu da terörist ilan ettiniz. Diplomasını alan çocuk geleceğini alamadı bu ülkede, iş bulamayıp depresyona girdi, yaşamını kendi elleriyle sonlandırdı "Münferit." dediniz. Tarikata teslim ettiğiniz çocuğa tecavüz edildi; o çocuklar tarikat yatakhanelerinde kilitli kaldı, yandı, ar etmediniz. Kürt çocuk evinin önünde panzerle ezildi, koyun otlatırken havan mermisiyle paramparça oldu; barışı ağzınıza sakız ettiniz, bir adım bile atmadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Karaca.

Buyurun.

EMEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA SEVDA KARACA DEMİR (Devamla) - Bu ülkede çocuklar ölürken hep seyirci kalanlara bu halk açık bir soru soruyor, diyor ki: "Siz bu ülkede hangi çocuğu koruyabildiniz de onlar için bayram kutlaması yapıyorsunuz?"

Bu ülkede egemenlik çocukların değil, bu ülkede egemenlik halkın değil; bu ülkede egemenlik sermayenin, patronların, holdinglerin, saraydaki tek adamın. Bugün size rağmen, bu sömürgecilere rağmen büyüyen çocuklar, düzeninizle her gün yüzleşiyorlar, ses çıkarıyorlar. Her sabah bir çocuğun uyanışı, her okul çıkışı, her gece mesaisi, her aç karın sizin sonunuza yazılan yeni bir cümle oluyor.

Buradan değerli halkımıza sesleniyoruz: Çocukları kurban eden bu düzenle kavga etmeden bu ülke eşitlik yüzü göremez. Bugün burada kutlama yok, bugün burada bir hakikat var; halkı değil sermayeyi koruyan, çocukları değil kârı büyüten bu düzen değişecek, bu halk, çocuklarına mezar taşı değil, eşit, özgür, barış içinde bir gelecek verecek. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi söz sırası, Gelecek Partisi adına İstanbul Milletvekili Sayın İsa Mesih Şahin'e aittir.

Buyurun Sayın Şahin. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

GELECEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, milletimizin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı tebrik ediyorum.

Öncelikle İstanbul'umuza geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum. "İstanbul yıkılırsa Türkiye yıkılır." gerçeğinden hareketle, İstanbul depreminin Türkiye'nin bir beka sorunu olduğunun altını çiziyor, İstanbul depremine hazırlık için herkesi sorumluluk almaya davet ediyorum.

23 Nisan, bir milletin yeniden doğuşunun, yokluk içinde var olmasının simgesidir. 1920'nin o zorlu koşullarında ülkemizin bağımsızlık ateşi bu çatı altında yakıldı, halkın sesi, milletin iradesi bu çatı altında buluştu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi bağımsızlık mücadelesinin kalbi oldu, Türkiye'nin kalbi oldu. Burası Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, bu milletin onurunu, namusunu ve istiklalini koruyan, Anadolu coğrafyasının ilelebet bizim vatanımız olduğunu bütün dünyaya haykıran Gazi Meclis ve yine yıllar sonra 15 Temmuz gecesinde millî iradeye ve demokrasiye sahip çıkan Gazi Meclis.

Değerli milletvekilleri, kanımızla, canımızla savunduğumuz bu topraklarda bizi ayakta tutan en büyük gücümüz kardeşliğimizdir. Biz aynı toprağın, aynı tarihin evlatlarıyız, aynı türkülerde ağlayan, aynı bayrağın gölgesinde büyüyen bir milletin evlatlarıyız. Millî birlik ve kardeşliğimiz geçmişten bugüne taşıdığımız en kıymetli hazinemizdir. Dünya zor bir döneme doğru girerken bize düşen aynı yüz beş yıl önce bu çatı altında olduğu gibi sınıksız birbirimize sarılmak ve kardeşçe, barış içinde bu topraklarda yaşamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, devam edin.

GELECEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, artık yeni bir dönemin eşiğindeyiz, cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında daha güçlü olmak zorundayız. Güçlü olmanın yolu en başta gerçek bir hukuk devleti olmaktan geçer. Çağın ihtiyaçlarını karşılayan, hak ve özgürlükleri güvence altına alan, katılımcı ve sivil bir Anayasa artık bir tercih değil bir zorunluluktur çünkü adalet, hukuk ve demokrasi güçlü Türkiye'nin temelidir ve bizler, cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında ekonomisiyle, hukukuyla, vicdanı ve aklıyla yükselen güçlü bir Türkiye'yi inşa etmek zorundayız. Bu, en başta bugünü armağan olarak hediye ettiğimiz çocuklarımıza karşı bir borcumuzdur. Aynı zamanda, güçlü olmak, mazlum coğrafyalara her daim umut olan bir Türkiye'ye tarihin yüklediği, bizim de reddedemeyeceğimiz bir sorumluluktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GELECEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Başkanım, çok kısa...

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GELECEK PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Biz, bin yıllardır var olan büyük devlet geleneğimizle adaleti, irfanı ve vicdanı esas alan bir anlayışla yolumuza devam edeceğiz, tarihî rolümüzün bize yüklediği büyük misyonun farkında olarak daha güçlü, daha adil bir Türkiye için hep birlikte çalışacağız.

Bu duygularla, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bu ülkeyi bize emanet eden tüm kahramanları saygı ve rahmetle anıyor; milletimizin, çocuklarımızın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı tekrar tebrik ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Şahin.

Şimdi söz sırası, Demokrasi ve Atılım Partisi adına İstanbul Milletvekili Sayın Evrim Rızvanoğlu'ndadır.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA EVRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bugünün asıl sahibi olan sevgili çocuklar; bugün 23 Nisan; bir halkın "Artık hiçbir güç bizi esir alamaz." diyerek kendi kaderini eline aldığı gün.

Atatürk ve yol arkadaşları bu Meclisi kurarken yalnızca bir kurum değil bir milletin direniş ruhunu da inşa ettiler; umutsuzluğu, yılgınlığı bu topraklardan kovdular, yerine umut, direnç ve öz güven bıraktılar ve sonra, bu ülkenin geleceğini çocuklara emanet ettiler. Bu, sadece manevi bir jest değil aynı zamanda derin bir vizyonu çünkü biliyorlardı ki halkın egemenliğine dayanan cumhuriyeti yarına taşıyacak olan çocuklardı.

Bugün bu soruyu aslında hepimiz sormamız gerekiyor: "Biz çocuklarımıza nasıl bir Türkiye bırakıyoruz?" Sabah gri duvarlara uyanan, okulda ağaca hasret kalan, park bulamayan, kaldırımda yürüyemeyen çocuklar... Sonra dönüp o çocukların gözlerinin içine bakıyoruz ve diyoruz ki: "Siz bizim geleceğimsiniz." Eğer bir çocuk toprağa dokunmazsa kök salamaz, eğer koşamazsa özgürlüğü anlayamaz, temiz suya ulaşamazsa adaletle inanamaz.

Bugün burada 23 Nisanın ruhuna yakışır bir biçimde hatırlamalıyız ki çocukların eşit, sağlıklı ve güvenli koşullarda büyümesi bir lütuf değildir; bu, Meclisin ortak bir sorumluluğudur. İşte, tam da bu yüzden bugün burada sadece geçmişi anmak için değil çocukların sesi olmak için konuşuyorum. 23 Nisanı sadece sembolik törenlerle değil çocukların yaşam kalitesini artıracak adımlarla da taçlandırmak zorundayız. Bugün çocukların temiz suya, sağlıklı beslenmeye, doğayla iç içe yaşamaya erişimini konuşmak aslında bu ülkenin geleceğine de sahip çıkmak anlamına gelir. Unutmayalım, bu Meclisin temelini atan Atatürk ve yol arkadaşları "Çocuklar milletin geleceğidir." diyerek bize bir yön çizmiştir. Bugün o sözün hakkını verme günüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin Sayın Rızvanoğlu.

DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ GENEL BAŞKANI ADINA EVRİM RIZVANOĞLU (Devamla) - 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nızı kutluyorum.

Genel Kurulu saygı ve sevgilerimle selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Rızvanoğlu.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 105'inci yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanması ile günün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla yapılan konuşmalar böylece tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek üzere 24 Nisan 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.13